

Commissie voor Economische Aangelegenheden

Kenmerk/Referentie: 16.1621/AK/ha
Datum: 19.10.2016
Betreft: **Commissie voor Economische Aangelegenheden**
Contact: Andreas Kochs
Doorkiesnummer.: 02821 – 7930- 25

Geachte heer/mevrouw,

Namens de voorzitter van de Commissie voor Economische Aangelegenheden, dhr. Dr. Dietzfelbinger, nodigen wij u uit voor de 34ste vergadering van de Commissie voor Economische Aangelegenheden

op 2 november 2016 om 14.00 uur in het Euregio-Forum, Emmericher Str. 24 te Kleve.

U ontvangt hierbij de agenda van de vergadering en een toelichting daarop.

drs. J.P.M. Kamps / secretaris

AGENDA

Punt 1 **Begroeting en Opening**

Punt 2 **Verslag van de vergadering d.d. 20 april 2016**
(per e-mail verstuurd op 23-05-2016)

Punt 3 **Kandidatuur Euregionale 2022 (bijlage)**

Punt 4 **INTERREG V A Deutschland-Nederland**

1. Actuele stand van zaken INTERREG VA (bijlagen)
 - a. Verslag uit de stuurgroepen juni 2016 en september 2016
 - b. Strategische Initiatieven in voorbereiding
2. Nieuwe projectvoorstellen (bijlage)
 - a. XTC-RFID
 - b. Interregional Automated Transport (IAT)
 - c. Regional Skills

Punt 5 **Mededelingen/Rondvraag**

- a) Platform voor raadsleden (mondeling tijdens de vergadering)
- b) Stand van zaken windmolenoverleg Reichswald Kranenburg (bijlage)
- c) Eindejaarsbijeenkomst 2016 / 45 jaar Euregio Rijn-Waal
- d) Vergaderschema 2017 (bijlage)

Punt 6 **Sluiting**

Kandidatuur Euregionale 2022

De REGIONALE is een initiatief van de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen. Doel is het om zich als gevolg van de internationale en nationale concurrentie gezamenlijk als regio te positioneren en daarmee de regio als aantrekkelijke leef- en werkomgeving concurrerend op te stellen. Als een regio de regionale krijgt toegewezen, worden de voorgestelde maatregelen met voorrang met middelen uit de bestaande subsidieprogramma's ondersteund.

Ter informatie is een door de Stadt Duisburg opgestelde informatieve notitie bijgevoegd.

De Region Niederrhein heeft zich principieel voor een kandidaatstelling als Euregionale uitgesproken, dat betekent een Regionale voor dit Duits-Nederlandse grensgebied. De kern van dit gebied wordt gevormd door de Kreise Kleve en Wesel, de Stadt Duisburg en de Stadt Düsseldorf aan Duitse zijde en de provincie Gelderland aan Nederlandse zijde. Ook de Kreise en gemeenten aan de Mittlerer Niederrhein, vertegenwoordigd in de Standort Niederrhein GmbH en verdere mogelijke partners, bijv. uit Limburg en Noord-Brabant, worden uitgenodigd om zich aan te sluiten.

In het kader van een People to People project wordt het bidbook voor de Regionale door de Regionalagentur Niederrhein opgesteld. De Provincie Gelderland ziet een deelname in principe positief in. De inleveringstermijn eindigt op 9 december 2016. Deze termijn geldt voor zowel de Regionale in 2022 als die in 2025.

Besluitvoorstel:

Korte bespreking en kennisname

Kandidatuur voor de REGIONALEN 2022 als „EUREGIONALE XXL“;

hier: Informatie over de actuele stand van zaken

I. Beschrijving concept REGIONALEN

De REGIONALEN zijn projecten, die na afloop van de looptijd in een zgn. presentatiejaar aan het publiek worden voorgesteld. Als voorbeeld voor deze vorm van publieksgerichte, projectgeïntereerde, regionale samenwerking dient de Internationale Bauausstellung (IBA) Emscher Park. De Stadt Duisburg profiteert hier sinds de jaren '90 in aanzienlijke mate van, o.a. met de projecten 'Landschaftspark Duisburg-Nord', 'Hafenstadtteil Duisburg-Ruhrort', en 'Innenhafen'. Al deze projecten hebben inmiddels bewezen een duurzaam karakter te hebben.

De REGIONALEN als instrumenten van de geregionaliseerde structuurpolitiek van Nordrhein-Westfalen gaan terug op een kabinetsbesluit uit 1997 van de deelstaatregering. De verantwoordelijkheid ligt bij het Ministerium für Bauen, Wohnen, Stadtentwicklung und Verkehr (MBWSV) van de deelstaat Nordrhein-Westfalen. De REGIONALEN vormen een aanbod van het land aan regio's om hun regionale profiel aan te scherpen. Doel is het om zich als gevolg van de internationale en nationale concurrentie gezamenlijk als regio te positioneren en daarmee de regio als aantrekkelijke leef- en werkomgeving concurrerend op te stellen.

Als een regio de regionale krijgt toegewezen, worden de voorgestelde maatregelen met voorrang met middelen uit de bestaande subsidieprogramma's ondersteund. De regio's kunnen hun potentieel op het gebied van stedenbouw, milieu, economie, cultuur, onderwijs en kennis ontwikkelen.

II. De meerwaarde: Voorbeeld REGIONALE 2010 Köln/Bonn

De meerwaarde van de deelname aan de REGIONALEN ligt niet alleen in de subsidie zelf, maar ook in de hefboomwerking van de subsidie, die vaak leidt tot investeringen door derden.

De betekenis van de REGIONALE 2010 voor de regio Köln/Bonn is nog steeds groot, want voor de gedefinieerde thema's werden in een proces van 2001 tot 2011 de mogelijkheden van de regio zichtbaar en beleefbaar ontsloten. Door het format van een structuurprogramma en door het geconcentreerde werk van alle spelers gedurende een vastgelegde periode konden samenwerkingen worden uitgebreid en de toekomstige koers worden bepaald. Financiële prikkels waren natuurlijk een impuls om vele projecten te starten, waarvan nu hun structurele effect blijkt.

Belangrijk was de ontwikkeling van gezamenlijk regionaal bewustzijn, dat er nu nog steeds is en ook nu nog de basis vormt voor de samenwerking in de regio Köln/Bonn. Er is een platform voor vernieuwende en duurzame omgang met de eigen leefomgeving ontstaan, waarbij alle maatschappelijke lagen betrokken zijn.

Een overzicht van de 53 projecten van de REGIONALE 2010 Köln/Bonn is te vinden onder:

<http://www.regionale2010.de/projekte/index.html>

Hier zijn ook de projectbeschrijvingen en financieringsmodellen van alle projecten te vinden, bijvoorbeeld voor het project „Neue Bahnstadt Opladen“:

<http://www.regionale2010.de/projekte/projekt/wachstum-und-wandel-gestalten/neue-bahnstadt-opladen/index.html>

Kosten/Financiering „Neue Bahnstadt Opladen“:

- 119 mil. euro (tot 2020)
- Bondsregering, deelstaat Nordrhein-Westfalen, Stadt Leverkusen en derden
- Subsidiërende partijen: stadsvernieuwing, verkeer

De tot nu toe gedane overheidsinvesteringen hebben geleid tot omvangrijke investeringen door derden op het gebied van stedenbouw en stadsvernieuwing.

III. Achtergrondinformatie over de actuele stand van zaken „EUREGIONALE XXL“

Voor de deelname voor de nominatie voor de REGIONALEN 2022 lijkt met name de in het kader van de partneralliantie samengestelde “EUREGIONALE XXL” doorslaggevend te zijn. De kandidatuur wordt door de Regionalagentur NiederRhein gecoördineerd. De RegionalAgentur Niederrhein is volgens de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer (NIHK) en de Euregio Rijn-Waal hiervoor het meest geschikt.

Als huidige voorzitter van de stuurgroep NiederRhein heeft de directeur Dr. Dietzfelbinger (NIHK) het op zich genomen, ook op verzoek van het Dagelijks Bestuur van de Euregio Rijn-Waal, te toetsen in hoeverre de grensoverschrijdende regio Euregio Rijn-Waal het plan voor een kandidatuur voor de REGIONALEN 2022 en 2015 kansrijk is.

Het hieruit voortgekomen gebied voor de EUREGIONALE XXL is inclusief en beperkt zich niet tot het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal (Kreis Kleve, Kreis Wesel, Stadt Duisburg en Stadt Düsseldorf en de Provincie Gelderland). Ook de Kreise en gemeenten van de Mittelere Niederrhein en de provincie Limburg worden uitgenodigd om deel te nemen.

Informatie over de verdere procedure

Er is slechts weinig tijd om de kandidatuur voor de REGIONALE voor te bereiden (het bidboek moet tot 9 december 2016 zijn ingediend en moet worden ondersteund door een schriftelijke principiële goedkeuring door betrokken de Kreis- en gemeenteraden).

- Verder moeten op zeer korte termijn gezamenlijke cofinancieringsmiddelen ter hoogte van € 20.000,- (plus € 5000,- door Nederlandse partijen) worden toegezegd..
- Bovendien moet in het kader van het proces een concept worden opgesteld, waarin de structuur en de financiering van een secretariaat voor de REGIONALE beschreven moet worden. Het MBWSV heeft tegenover de NIHK laten weten, dat gezien de vele partners in eerste instantie de aantoonbare interesse van de hoofdpartners doorslaggevend is.

- De details in samenhang met het operationele secretariaat, bijv. met betrekking tot de tijdsduur (2017/18 tot het presentatiejaar in 2022???), bezetting (2-3 medewerkers???) en eigen bijdrage (kosteloze kantoorruimte, personeel etc. ???) komen pas in een later stadium aan bod. In vergelijking met eerdere REGIONALEN gaat het MBWSV uit van een duidelijk afgeslankte versie.
- Het subsidiepercentage voor het gezamenlijke secretariaat hangt af van het gemiddelde subsidiepercentage van de deelnemende partners.

Volgende data zijn bij de kandidaatstelling van belang:

- Ø Begin september: indienen van een aanvraag voor People to People middelen bij de Euregio Rijn-Waal om het bidbook te kunnen samenstellen
- Ø Tot 9 september: de Euregio Rijn-Waal keurt de People to People subsidie goed voor het samenstellen van het Bidbook. Direct daarna moeten drie firma's gevraagd worden om een offerte af te geven voor de samenstelling van het bidbook.
- Ø 23 september tot 2 december: Samenstellen van het bidbook en overige documenten.
- Ø Oktober/november: Besluitvorming door de gremia van de deelnemende partners.
- Ø 9 december 2016: indienen van het bidbook en overige documentatie bij het verantwoordelijke ministerie..

Conclusie

Als onze regio de EUREGIONALE XXL mag doorvoeren, worden de voorgestelde maatregelen met voorrang ondersteund met middelen uit bestaande subsidieprogramma's. Zo kunnen de deelnemende steden en gemeenten hun potentieel op de terreinen stedenbouw, milieu, economie, cultuur, onderwijs en kennis ontwikkelen. De meerwaarde voor de deelnemende partijen ligt in de kans toekomstige voorbeeldprojecten te ontwikkelen en nieuwe investeringen door derden binnen te halen.

De gezamenlijke doorvoering van de EUREGIONALE XXL met partners uit Nederland en de Mittlere Niederrhein brengt de partners van onze regio dichterbij elkaar.

Maar: een kandidatuur voor de REGIONALE is alleen kansrijk als deze door alle acteurs in de regio gezamenlijk en met overtuiging daadkrachtig wordt uitgedragen. Voor een succesvolle kandidatuur moet de regio eerst ca. € 50.000 voor de samenstelling van het bidbook opbrengen. Deze middelen zijn noodzakelijk om een bureau de opdracht te kunnen geven voor de ontwikkeling van een projectconcept en bidbook. Deze kosten zouden gedeeltelijk in het kader van People to People project bij de Euregio Rijn-Waal gedragen kunnen worden. De helft van de kosten dient echter opgebracht te worden door de regionale partners. Alle genoemde regionale lichamen wordt nu gevraagd om hun deelname aan de kandidaatstelling voor EUREGIONALE XXL te bevestigen met een Letter of Intent.

INTERREG V A – Actuele stand van zaken

Verslag uit de stuurgroepen juni 2016 en september 2016

De projectontwikkeling zowel voor projecten binnen de bovenregionale Strategische Initiatieven Agribusiness & Food, HTSM, Energie-CO2, Health & LifeSciences en Logistiek alsook voor de regionale projecten in Prioriteit 1 en 2 vindt reeds actief plaats.

Het bijgevoegde projectoverzicht INTERREG VA bevat een overzicht van alle goedgekeurde projecten en projectconcepten die bij het Regionale Programmamanagement bij de Euregio Rijn-Waal zijn ingediend. In de digitale versie van de stukken is tevens een overzicht met projectbeschrijvingen bijgevoegd.

Eveneens is een overzicht bijgevoegd van de reeds goedgekeurde People to People activiteiten in het *Kaderproject Prioriteit II INTERREG V A*.

Regionaal Budget

- In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 30 juni 2016 werden de volgende regionale projecten ten laste van het regionale budget van prioriteit 2 goedgekeurd:
 - Qualifikation in Waldarbeit (Kosten € 429.499,31; EU-Mittel € 214.749,65)
 - Zicht op heden en verleden (Kosten € 2.222.586,00; EU-Mittel € 1.111.293,00)

Deze projecten werden door de commissies reeds positief geadviseerd; deze adviezen zijn door de Euregioraad overgenomen.

- In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 15 september 2016 werd het volgende regionale project ten laste van het regionale budget van prioriteit 2 goedgekeurd:
 - Dynamic Borders an Rhein und Maas (Kosten € 726.831,50; EU-Mittel € 363.415,75)

Dit project werd door de commissies reeds positief geadviseerd; deze adviezen zijn door de Euregioraad overgenomen.

Bovenregionaal Budget

Strategische Initiatieven zijn grote innovatieve bedrijfsgerichte projecten. Vanwege hun vaak complexe karakter worden deze projecten op hun innovatieve waarde getoetst in het zgn. Innovatie-overleg waarbij indien nodig ook externe expertise wordt ingewonnen. De

definitieve besluitvorming vindt plaats in de INTERREG VA stuurgroep van de Euregio Rhein-Waal.

In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 30 juni 2016 werden de volgende bovenregionale Strategische Initiatieven ten laste van het bovenregionale budget van prioriteit 1 goedgekeurd:

- Sectors (Kosten € 9.884.989,00; EU-Middel 4.942.494,00)
- E-Bus: In motion Charging_(Kosten € 8.656.818,00; EU-Middel 4.328.409,00)

Deze Strategische Initiatieven werden door het INTERREG Innovatie Overleg positief geadviseerd; deze adviezen werden door de INTERREG VA stuurgroep Euregio Rijn-Waal overgenomen.

- Inmiddels zijn ook in de stuurgroepen van de andere Duits-Nederlandse Euregio's meerdere projecten van de Strategische Initiatieven goedgekeurd, waaraan ook partners uit de Euregio Rijn-Waal deelnemen.

Besluitvoorstel:

Bespreking en ter kennisneming

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

Prio	Strategische Initiative	Projektname	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	RPM	Budget	EFRE-Förderung	Status
I	AgriFood	Food-ProTecTs (Voedselveiligheid & technologie)	<p>Combinatieproject met vooraf geformeerde clusters, o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling nieuwe systemen voor dier-behandeling als alternatief voor antibiotica. • Nieuwe fluids-technology controle systemen voor dier-gezondheid. • Ontwikkeling nieuwe real-time sensor technologie voor kwaliteits- en veiligheids-bewaking in de vlees-industrie • Ontwikkeling nieuwe technologie en tools voor recycling en upcycling van bio-massa produkten uit de levensmiddelen-keten. • Bijscholing MKB food-experts. <p>Kombinationsprojekt mit vorab gebildeten Clustern, u.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entwicklung neuer Systeme zur Tierbehandlung als Alternative für den Einsatz von Antibiotika. • Neue fluid-technology Kontrollsysteme für die Tiergesundheit. • Entwicklung neuer real-time Sensortechnologie zur Qualitäts- und Sicherheitsüberwachung in der Fleischindustrie • Entwicklung neuer Technologie und Werkzeuge für das Recycling und Upcycling von Biomasse- Produkten aus der Lebensmittelkette. • Fort- und Weiterbildung von KMU food-experts. 	GIQS e.V.	ERW	9.984.334,89 €	4.992.167,45 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	ROCKET (Regional Collaboration on Key Enabling Technologies)	<p>Combinatieproject.</p> <p>Stimulering nieuwe hoogwaardige technologische producten (Composites, lightweight materials, MEMS, sensors, Microfluidics, Photonics).</p> <ul style="list-style-type: none"> • MKB-subsidieregeling feasibility studie • MKB-subsidieregeling product-clusters technologische ontwikkeling <p>Kombinationsprojekt.</p> <p>Förderung neuer hochwertiger technologischer Produkte (Composites, lightweight Materials, MEMS, Sensoren, Microfluidics, Photonics).</p> <ul style="list-style-type: none"> • KMU-Förderregelung Machbarkeitsstudie • KMU-Förderregelung Produkt-cluster technologische Entwicklung 	Oost NV	ERW	9.994.868,76 €	4.997.434,38 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	Druide (Druckbare RFID-Tags für Massenmärkte)	<p>Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve systemen ontwikkelen voor drukbare RFID-tags voor massaproductie.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme für Druckbare RFID-Tags für Massenmärkte entwickeln möchten.</p>	ID4US GmbH	ERW	4.969.806,50 €	2.484.903,25 €	Genehmigt durch LA
I		Internationaal Netwerkbureau	<p>Intergemeentelijk servicepunt voor grensoverschrijdend-actief MKB.</p> <p>Interkommunaler Servicepunkt für grenzüberschreitend Aktive KMU's.</p>	Gemeente Oude IJsselstreek	ERW	234.744,20 €	116.674,20 €	Genehmigt durch LA

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	HTSM	Spectors	<p>Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk mobiele en geïntegreerde multisensorsystemen ontwikkelen voor innovatieve toepassingen.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam mobile und integrierte Multisensorsysteme für innovative Anwendungen entwickeln.</p>	ISIS IC GmbH	ERW	9.884.989,00 €	4.942.494,00 €	Genehmigt durch LA
I	Energie	E-Bus 2020	<p>Cluster van technologiebedrijven en launching-customers werkt samen aan ontwikkeling, bouw en praktijktest van een hybride (ook bovenleidingloos) E-trolley-bus.</p> <p>Cluster von Technologieunternehmen und Launching Customers arbeitet gemeinsam an der Entwicklung, Bau und Praxistest eines Hybrid (auch oberleitungsfreien) E-Trolley-Busses.</p>	Vosloh Kiepe GmbH	ERW	8.656.818,00 €	4.328.409,00 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	DIGIPRO (I-Pro/KMU Digitrans)	<p>Ontwikkeling van innovatieve technologisch intelligente producten (Smart Products, Industrie 4.0, innovatieve High-Techproducten). Modulair van opbouw analoog aan „Mechatronika voor MKB“. IO positief.</p> <p>Entwicklung innovativer technologisch intelligenter Produkte (Smart Products, Industrie 4.0, innovative High-Tech-Produkte) in KMU. Modularer Aufbau analog zu „Mechatronik durch KMU“. IO Positiv.</p>	Oost NV	ERW	9.997.726,00 €	4.998.863 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I	HTSM	XTC-ID	<p>Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve geïntegreerde systemen ontwikkelen voor "Automatische Kapillarsäulenidentifikation mittels Radiofrequenz-Identifikation in Hochtemperaturöfen von Gas-Chromatografen". IO positief.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative integrierte Systeme zur "Automatischen Kapillarsäulenidentifikation mittels Radiofrequenz-Identifikation in Hochtemperaturöfen von Gas-Chromatografen" entwickeln möchten. IO positiv.</p>	IMST GmbH	ERW	3.569.936,25 €	1.784.968,13 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	Energie	Skeiron	<p>Skeiron ontwikkelt binnen dit INTERREG project met partners een hoog efficiënte vliegende windturbine die wél voldoet. Skeiron combineert vliegtuig-, windturbine,- en kabel-technologie tot een kleine vliegende windturbine. Het concept vraagt weinig materialen en hulpmiddelen, werkt automatisch en is goedkoop te onderhouden.</p> <p>Skeiron ontwikkelt innerhalb dieses INTERREG Projekts mit Partnern eine hoch-effiziente fliegende Windturbine, die allen Anforderungen entspricht. Skeiron kombiniert Flugzeug-, Windturbine- und Kabel-Technologie in einer kleinen fliegenden Windturbine.</p>	Qconcepts D&E BV	ERW	1.245.500,00 €	622.750,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I	Energie	Clean Energy Crossing	<p>De stichting kiEMT en de EnergieAgentur.NRW ontwikkelen in nauw overleg met de regionale overheden een cleantech innovatieproject met gesloten MKB-clusters rondom de aandachtsgebieden elektrische mobiliteit, smart-homes & smart-grids en duurzame en decentrale opwekking .</p> <p>Die Stichting kiEMT und die EnergieAgentur.NRW entwickeln in enger Abstimmung mit den regionalen Behörden ein Cleantech Innovationsprojekt mit geschlossenen KMU Clustern rundum die Interessensgebiete elektrische Mobilität, Smart-Homes & Smart-Grids und nachhaltige und dezentrale Gewinnung.</p>	Stichting Kiemt	ERW	5.925.000,00 €	2.962.500,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I		GAMES!	<p>Netwerkontwikkeling en uitwisseling en co-creatie van nieuwe producten binnen de sector van interactieve games.</p> <p>Netzwerkentwicklung, Austausch und Co-Entwicklung von neuen Produkten innerhalb des Bereiches für interaktive Games.</p>	u.a. Games Bundesverband e.v.	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
I		Regional Skills Labs	<p>Versterking van het regionale MKB (Agribusiness en food sector) door training van toekomstgericht beroepsvaardigheden van jonge talenten.</p> <p>Stärkung der regionale KMU (Agrobusiness und Food Sektor) durch Training von zukunftsorientierten Brufspraktiken für junge Talente.</p>	Huis Brabantse kempen/IMBSE	ERW	1.710.000,00 €	855.000,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I	Logistik	I-AT (WE-Pod)	<p>Ontwikkeling van innovatieve technologische producten en systemen t.b.v. autonoom zelfrijdende auto's. Entwicklung von iinnovatieven technologischen Produkten und Systemen für autonom selbstfahrende PKW.</p>	Provincie Gelderland	ERW	8.500.000,00 €	3.500.000,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I		Crossborder Incubator Accelerator	<p>Internationaliserings- en co-creatie-programma voor jonge internationaal georiënteerde bedrijven gevestigd in incubator-centra bij en rondom de kenniscentra in het grensgebied. Internationaliserings- und co-Entwicklungs-Programm für junge international orientierte Unternehmen sesshaft in Inkubator-Centern, in und rund um die Institutionen im Grenzgebiet.</p>	ERW/Oost NV	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
I		Nextgarden	<p>Ontwikkelen van grensoverschrijdende MKB partnerships in de levensmiddelenketen (groeten en fruit) op het gebied van marktgestuurde productinnovaties, marketing, verkoop en logistiek.</p> <p>Entwicklung grenzüberschreitender KMU-Partnerschaften in der Lebensmittelkette (Gemüse- und Obstanbau) im Bereich marktgesteuerter Produktinnovationen, Marketing, Verkauf und Logistik.</p>	Gemeente Lingewaard	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	LS&Health	Neuregio	<p>Ontwikkeling van systemen voor o.a. vroegherkenning van neurofysiologische storingen (o.a. implanteerbare RGB-LED lichtbronnen, Spectroscopische biosensoren, Smart Bioimaging Cams, implanteerbare fluorrecentiemicroscop). IO negatief.</p> <p>Systementwicklung zur Früherkennung von neurophysiologischen Störungen (u.a. implantierbare RGB-LED Lichtquellen, Spektroskopische biosensoren, Smart Bioimaging Kameras, implantierbare Fluoreszenzmikroskope). IO Negativ.</p>	Hochschule Rhein-Waal	ERW	8.092.692,00 €	4.046.346,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I	LS&Health	Nanosense 2.0	<p>In dit project worden innovaties ontwikkeld die berusten op het – via een volledig nieuwe methode – aanbrengen van peptiden op sensoren, de bio-nanosensor technologie en het koppelen daarvan aan software. Het te ontwikkelen systeem is geschikt voor vroegtijdige opsporing, preventie en detectie van bijvoorbeeld kankercellen en ziektekiemen, zoals multiresistente bacteriën, virussen en antibiotica residuen in vloeistoffen. IO negatief.</p> <p>In diesem Projekt werden mehrere Innovationen entwickelt, die auf der Anwendung von Peptiden auf Sensoren (mittels eines völlig neuen Methodes), eine sogenannte Bio-Nano-Sensor-Technologie in Kombination mit zu entwickelnder Software. Das neu entwickelte System ist geeignet für die Früherkennung, Prävention und Erkennung von beispielsweise Krebszellen, und Pathogenen, einschließlich multiresistenter Bakterien, Viren und Antibiotikarückständen in Flüssigkeiten. IO Negativ.</p>	CBMR Scientific BV	ERW	3.990.150,00 €	1.995.075,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I		Reach	<p>Aktiviteitenprogramma ter stimulering van samenwerking, netwerkontwikkeling en uitwisseling binnen de creatieve sector (MKB) in Arnhem en Düsseldorf ter versterking van de creatieve economie.</p> <p>Aktivitätenprogramm zur Förderung der Zusammenarbeit, Netzwerkentwicklung und Austausch innerhalb des Kreativsektors (KMU) in Arnhem und Düsseldorf zur Stärkung der Kreativwirtschaft.</p>	HAN/Artez/Oost NV	ERW		- €	zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Logistik	Acces	<p>Co-creatie van innovatieve transnational transport strategien in de grensregio in relatie tot 2 TEN-T CNC's North Sea-Baltic Corridor en Rhine-Alpine Corridor.</p> <p>Entwicklung innovativer transnationaler Transportstrategien in der Grenzregion unter Berücksichtigung der 2 TEN-T- CNC's North Sea-Baltic Corridor und Rhine-Alpine Corridor.</p>	Provinz Gelderland	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I		MKB Digitrans	<p>Ontwikkeling van de digitale transformatie in midden en kleinbedrijf MKB in het werkgebied van de Euregio Rijn Waal en EUREGIO in de grensregio's van Nederland en Duitsland. Deels verwerkt in SI Digipro.</p> <p>Entwicklung der digitalen Veränderungsprozesse im Mittelstand im Arbeitsgebiet der Euregio Rhein-Waal und der EUREGIO. Teilweise verarbeitet in SI Digipro.</p>	Provincie Gelderland	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Improvement	<p>Bevordering van de innovatie in de tuinbouwtoelevering in de Euregio Rijn Waal door ontwikkeling en inpassing van technologieën voor een duurzaam management van gewas, ziekten en plagen, onkruid en water in de moderne pot- en containerteelt (buiten).</p> <p>Erarbeitung eines innovativen Systems von Produkten und Dienstleistungen für ein nachhaltiges Management von Krankheiten, Schädlingen, Unkräutern und Wasser in moderner Produktion von Topf- und Containerpflanzen (Freiland).</p>	DLO/WUR	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		LoRa Sensor Netwerk	<p>Regionaal LoRa (Low Range) sensor netwerk. Regionales LoRa (Low Range) Sensornetzwerk</p>	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	BioRaft-ND	<p>Cluster van technologiebedrijven en launching customers ontwikkeld een mobiele installatie voor maaien en raffineren van gras en andere gewassen. Het door de raffinage verkregen eiwit kan in de levensmiddel en voer-industrie worden ingezet ter vervanging van soja.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Launching Customers entwickelt ein mobile Mäh- und Raffinerie-Einheit für Gras und andere Gewächse. Das durch die Raffinierung gewonnene Eiweiß kann in der Lebensmittel- und Futterindustrie als Sojaersatz eingesetzt werden.</p>	Waterschap Aa en Maas	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Wijnbouw grensregio	<p>(door)Ontwikkeling van de wijnbouw in het grensgebied Gelderland/Kreis Kleve middels een (virtueel) NL/D wijnbouw-kenniscentrum. (Vanaf 01.01.2016 is wijnbouw toegestaan in de Kreis Kleve)</p> <p>(Weiter-)Entwicklung des Weinanbaus im Grenzgebiet Gelderland/Kreis Kleve mittels eines (virtuellen) NL/D Kompetenzzentrums – Weinbau (ab dem 01.01.2016 ist Weinbau im Kreis Kleve erlaubt).</p>	De Colonjes BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Healthy and Energy efficient Lighting for hospitals	<p>Cluster van technologiebedrijven ontwikkeld intelligent verlichtingssysteem voor ziekenhuizen enerzijds gericht op energiebesparing en anderzijds gericht op het beïnvloeden van het bioritme van patiënten.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen entwickelt ein intelligentes Beleuchtungssystem für Krankenhäuser einerseits mit dem Ziel der Energieeinsparung und andererseits zur Beeinflussung des Biorhythmus der Patienten.</p>	ISIS GMBH,	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	Energie	Energie Effizienz E-Bike	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve systemen ontwikkelen voor betere energie-efficiency voor E-Bikes. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme für die verbesserte Energie-Effizienz bei E-Bikes entwickeln möchten.	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Transitiemodel duurzame energie	Onderzoek transitie model voor duurzame energie (o.a. Smart grids/power machtig, Co2-reductie) Studie Transitionsmodell für nachhaltige Energie (u.a. Smart Grids/Energie-Abgleich, CO2-Reduzierung)	MEA	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	I-Lab. Bridging Science to Business	Combinatie-project. • Stimuleren (begeleiding, advies, financiering) startups, spin-off's en jonge bedrijven inzake nieuwe hoogwaardige technologische producten. • Technologische kennistransfer naar MKB. • Bevordering technologisch ondernemerschap. Kombinationsprojekt. • Fördern (Begleitung, Beratung, Finanzierung) von Startups, Spin-off's und junge Unternehmen in Sachen neuer hochwertiger technologischer Produkte. • Technologische Wissenstransfer zu den KMU. • Förderung technologischen Unternehmertums.	Euregio Rijn-Waal Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Dijk van de toekomst	Cluster van technologiebedrijven, kennisbedrijven en Launching customers werkt samen aan ontwikkeling, bouw en praktijktest van nieuwe technologische systemen voor bewaking/monitoring en alternatieve benutting van dijken. Cluster von Technologieunternehmen und Launching Customers arbeitet gemeinsam an der Entwicklung, Bau und Praxistest neuer technologischer Systeme zur Bewachung /Monitoring und alternativer Nutzung von Deichen.	Universiteit Nijmegen	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	High –Efficiency Si-based Tandem Photovoltaic technology	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve zonnencel-systemen ontwikkelen. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Solarzellen-Systeme entwickeln.	Radboud Universiteit	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	SAIL-PRO – Safe and Amplified Industrial Laser Processing	NU onderdeel van project rocket Jetzt Bestandteil Projekt Rocket	Uni DUE	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	HTSM	Kingdom (Cluster Diamond)	<p>Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk sensor-gebaseerde innovatieve systemen ontwikkelen voor het meten van 'non-invasively blood glucose levels' bij diabetes voor zowel de patiënten-markt als de professionele markt.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme zur Messung von 'non-invasively blood glucose levels' bei Diabetes sowohl für den Patientenmarkt als auch für den professionellen Handel entwickeln.</p>	2M Engineering					zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		E-Laad	<p>Grensoverschrijdend slim laden voor elektrische auto's</p> <p>Grenzüberschreitendes Intelligentes Laden für Elektroautos</p>	Stichting E-Laand-NL					zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Gar-Go-Boat	<p>Ontwikkeling nieuw amfibisch transportmiddel voor door-to-door goederentransport.</p> <p>Entwicklung neuer amphibischer Transportmittel für Door-to-Door Gütertransport.</p>	De Jong Scheepsservice BV					zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Printerreg	<p>Ontwikkeling van nieuwe materialen voor RFID antennesystemen bij 3D-Printing.</p> <p>Entwicklung neuer Materialien für 3D-gedruckte RFID-Antennensysteme.</p>	RF Frontend					zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Prio	Projektname	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	RPM	Budget	EFRE-Förderung	Status
II	Plug-In	Aktiviteitenprogramma gericht op de versterking van het ondernemerschap van jonge kunstenaars en curatoren en gericht op het stimuleren van het creatief vermogen van ondernemers. Aktivitätenprogramm zur Stärkung unternehmerischen Engagements junger Künstler und Kuratoren und dem Ziel der Förderung des Kreativpotenzials von Unternehmer.	Stadt Hamminkeln	ERW	778.364,42 €	389.182,21 €	Genehmigt durch LA
II	Rahmenprojewkt Prio. 2	Kaderprojekt bevordering grensoverschrijdende samenwerking Rahmenprojekt Förderung grenzüberschreitender Zusammenarbeit	Euregio Rhein-Waal	ERW	4.633.328,00 €	2.316.664,00 €	Genehmigt durch LA
II	Zorg verbindt	Cluserprojekt bevordering grensoverschrijdende gezondheidszorg Clusterprojekt Förderung grenzüberschreitender Gesundheitsversorgung	Euregio Rhein-Waal	ERW	4.640.682,04 €	2.320.341,02 €	Genehmigt durch LA
II	Ler(n)ende Euregio doet het!	Bevordering grensoverschrijdend beroepsonderwijs Förderung grenzüberschreitender Berufsausbildung	ROC Nijmegen	ERW	4.754.387,00 €	2.377.193,50 €	Genehmigt durch LA
II	KRAKE: Krachtige Kernen/ Starke Dörfer	Bovenregionaal activiteitenprogramma stimulering leefbaarheid op het platteland en in kleinen kernen. Gebaseerd op 11 deelclusters met elke een eigen thematiek en een eigen regionale verankering. Überregionales Aktivitätenprogramm Förderung Wohn- und Lebensqualität im ländlichen Raum und sog. kleiner Kerne. Ausgangspunkt sind elf Teilcluster mit jeweils eines eigenen Themas und einer eigenen regionalen Verankerung.	Hogeschool Arnhem Nijmegen	ERW	3.769.701,98 €	1.884.850,99 €	Genehmigt durch LA
II	Grenzen bewegen	Bijscholingsprogramma voor werkzoekenden voor de arbeidsmarkt in het buurland. Qualifizierungsprogramm für Arbeitssuchenden für den Arbeitsmarkt in jeweiligen Nachbarland.	Theodor Brauer-Haus	ERW	788.035,00 €	394.017,50 €	Genehmigt durch LA
II	Grensinfopunkt	Informatie- en service punt voor grensbewoners en grenspendelaars. Informations- und Servicepunkt für Grenzbewohner und Grenzpendler	Euregio Rhein-Waal	ERW	1.911.236	955.618,02 €	Genehmigt durch LA
II	Qualifizierung Waldarbeit	Stimulering van de mobiliteit van kleine bosbouw dienstverlenende bedrijven door implemenatie van nieuwe bijscholingsstandards. Förderung der Mobilität von kleinen forstwirtschaftlichen Dienstleistungsunternehmen durch Implementierung grenzübergreifender Qualifizierungsstandards.	Landesbetrieb Walt und Holz NRW	ERW	429.499,31 €	214.749,65 €	Genehmigt durch LA
II	Ein Blick auf heute und damals / Zicht op heden en verleden	Versterking toeristische potentieel grensoverschrijdend natuurgebied Bergherbos en Eltenberg door betere kennis van natuur, cultuur, geschiedenis en landschap en door betere ontsluiting/infrastructuur. Erhöhung des touristischen Potenzials von Bergherbos und Eltenberg durch verbesserte Erkenntnis von Natur, Kultur, Geschichte und Landschaft und eine verbesserte Erschliessung/Infrastruktur der Gegend.	Gemeente Montferland	ERW	2.222.586,00 €	1.111.293,00 €	Genehmigt durch LA

II	Dynamic Borders	Interlokaal ontwikkelingsprogramma van grensgemeenten inzake o.a. oprichting NL/D agro-business-platform, oprichting NL/D stagebureau. Interlokales Entwicklungsprogramm von Grenzkommunen mit als Ziel u.a. Einrichtung NL/D Agro-Business-Platformm, NL/D Praktikumsbüro.	Gemeinde Weeze	ERW	726.831,50 €	363.415,75 €	Genehmigt durch LA
II	Rheijn.Land.Experience	Samenwerkingsprogramma van NL/D erfgoedinstellingen en musea. Kooperationsprogramm NL/D Museen.	Coop. Gelders Erfgoed	ERW	1.759.354,00 €	879.677,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Liberation Trail Aachen-Arnhem	Ontwikkeling grensoverschrijdende fietsroute Aachen-Arnhem rondom het thema W.O. 2 44-45. Entwicklung grenzüberschreitender Fahrradroute zu das Themen "2. Weltkrieg 44-45.	RBT KAN	ERW	850.000,00 €	425.000,00 €	Idee/Grobkonzept
II	Nachbarsprache / Buurcultuur	Uitwisselingsprogramma en ontwikkeling van tools voor scholieren en docenten t.b.v. voortgezet onderwijs in de taal- en cultuur van het buurland. Austausch- und Entwicklungsprogramm von Tools für Schüler und Dozenten (weiterführenden Schulen) zwecks Unterricht in Sprachen und Kultur des Nachbarlandes.	Universiteit Nijmegen	ERW	3.419.995,80 €	1.696.662,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Gezonde lucht aan Rijn en Waal	De steden Nijmegen, Arnhem, Duisburg, Düsseldorf willen in gezamenlijkheid werken aan gezonde lucht en leren van elkaar. Ze willen ondanks verschillen in wetten en beleid per land toch tot reductiedoelstellingen en bijbehorende aanpakken komen die richtinggevend moeten worden voor lokaal en regionaal beleid gericht op terugdringen van uitstoot van roet en NOx/NO2 (en passant ook van PM10). Die Städte Nijmegen, Arnhem, Duisburg und Düsseldorf möchten gemeinsam am Thema Luftreinhaltung arbeiten und voneinander lernen. Trotz der unterschiedlichen nationalen Gesetzgebungen und Politiken möchte man die Reduzierungszielsetzungen und die dazugehörigen Vorgehensweisen erarbeiten, die für die lokale und regionale Umweltpolitik richtungweisend sein soll, um den Ausstoß von Ruß und NOx/NO2 zu verringern (beiläufig ebenfalls für PM10)	Gemeente Nijmegen	ERW	901.000,00 €	450.000,00 €	Idee/Grobkonzept
II	Fruitboomlint; Sterke Verbinding , Groene	Klimaatbevordering/biodiversiteit in gemeenten Förderung kommunaler Klimaschutz/Biodiversität	Stichting ECNC	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
II	Aktiv aus dem Stimmungstief	Bevordering van een actieve levensstijl door innovatieve oplossingen in sport, voeding en gezondheidszorg. Förderung eines aktiven Lebensstils durch innovative Lösungen in Sport, Ernährung und im Gesundheitswesen.	?	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
II	In het spoor van de Oranjes	Grensoverschrijdende fietsroute Apeldoorn-'s-Heerenberg-Kleve-Moers met het koningshuis Oranje-Nassau als verbindend thema. Grenzüberschreitende Fahrradroute (Apeldoorn-'s-Heerenberg-Kleve-Moers) mit den verbindende Thema - Köningshaus Oranje-Nassau.	Gemeente Montferland	ERW	184.889,00 €	92.444,54 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Arbeitsmarkt in Grenregionen NL-D	Duurzame data-infrastruukur voor overheden inzake de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in de NL_ grensregio.Dauerhafte Dateninfrastruktur für Behörden zur Entwicklung des Arbeitsmarkets in der NL-D Grenzregion.	IT.NRW	ERW	586.927,00 €	293.463,50 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Oorlog en vrijheid	Museaal-programma rondom de thema's vrede en vrijheid in verbinding met de 2e Wereldoorlog. Museumsprogramm rund um die Themen Frieden und Freiheit in Verbindung mit dem 2. Weltkrieg.	Bevrijdingsmuseum	ERW	1.672.970,00 €	836.485,00 €	Idee/Grobkonzept
II	Demokratieschiff	Faciliteiten voor een duurzaam educatief jeugdprogramma rondom de thema's vrede, vrijheid en democratie in verbinding met Europa. Fazilitäten für ein nachhaltiges edukatives Jugendprogramm rund um die Themen Frieden, Freiheit und Demokratie in Verbindung mit Europa.	Gemeente Wageningen	ERW	2.500.000,00 €	1.250.000,00 €	Idee/Grobkonzept
II	The Green & Blue Rhine Alliance	Versterking en ontwikkeling van watergebonden rivier-habitats en eco-corridors voor o.a. vissen en otters langs de Rijn. Verstärkung und Entwicklung des wassergebundenen Flußhabitats und Eco-Corridors für u.a. Fische und Otter entlang des Rheins.	Stichting Ark Natuurontwik.	ERW	3.862.667,00 €	1.931.333,50 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	City Food Gardens	Ontwikkeling van stedelijke foodgardens als drager nieuwe sociale community's. Entwicklung von Städtische Foodgardens als Trägern von neue Soziale Community's.	Stichting Landwaard	ERW	1.800.000,00 €	900.000,00 €	zurückgezogen/nicht mehr aktiv

II	Die Dorfmacher	Stimulering leefbaarheid op het platteland en in kleinen kernen op basis van nieuwe methoden. Förderung Wohn- und Lebensqualität im ländlichen Raum und sog. kleiner Kerne auf der Grundlage neuer Methoden.	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Mint –LAB on Tours	Aktiviteitenprogramma met jeugd en scholen op kastelen met als doel jongeren te interesseren voor wiskunde, natuurkunde en techniek Aktivitätenprogramm mit Jugendlichen und Schulen auf Schlössern mit dem Ziel, Jugendliche für Mathematik, Naturwissenschaften und Technik zu interessieren.	Förderverein Biotechnologie NRW	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Jeugdzorg			ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Samenwerking NL/D politie Flughafen Weeze			ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Actief over de grens Regionaal	Regionaal activiteitenprogramma ter bestrijding van de jeugdwerkosheid. Regionales Aktivitätenprogramm zur Bekämpfung von Jugendarbeitslosigkeit.		ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	School IT 2	Vervolgprojekt School IT Folgeprojekt School-IT	Universität Duisburg-Essen	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	BPASS Euregio	(organisatorische) Maatregelen ter versterking van het grensgebied als regio zonder barrières (voor gehandicapten) (organisatorische) Maßnahmen zur Stärkung des Grenzgebietes als Region ohne Barrieren (für Menschen mit Behinderungen und Einschränkungen)	Eukoba	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Aquakultur zur Flächen-einsparung		LWK	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Blended Learning Agrarservice		LWK	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Q-Koorts	NL/D onderzoek naar de effecten van inenting tegen Q-koorts en naar wat de invloed is van herhaalde vaccinatie NI/D Studie zu den Effekten von Impfungen gegen Q-Fieber und zu den Einflüssen wiederholter Impfungen.	Innatos Laboraties	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Community Breaking Barieers, 70 jaar vrijheid		Stichting Breaking Barriers	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Berufe mit Perspektive für junge Türkinnen und Türken	Aktiviteitenprogramma ter versterking van de arbeidsmarkt-participatie van Duitse en Nederlandse jongeren van Turkse afkomst. Aktivitätenprogramm zur Stärkung der Teilhabe am Arbeitsmarkt deutscher und niederländischer Jugendlicher türkischer Abstammung.	VIA e.V	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Afstemming (logistieke) arbeidsmarkt in grensgebied	Studie en activiteitenprogramma gericht op het opheffen van fricties op de arbeidsmarkt voor de logistieke sector in het grensgebied. Studien- und Aktivitätenprogramm mit dem Ziel Hindernisse auf dem Arbeitsmarkt für Logistiksektor abzubauen.		ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Baumschulproduktion		LWK	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Ausschuss für Wirtschaft
 Commissie voor Economische Aangelegenheden
 02.11.2016
 TOP 4.1a Anlage 3 / Punt 4.1a Bijlage 3

Projektname/Projectnaam	Projek(c)tnummer	Leadpartner	Partner(s)	Geplante Kosten / geplande kosten	Genehmigte Förderung/ goedgekeurde subsidie	Goedgekeurd op / Bewilligt am	Handlungsfeld/ Maatregel	Kurzbeschreibung / korte omschrijving
Exclusief in groente	2016P03	Neijenhuis	HAS Kennistransfer en Bedrijfsopleidingen, Alevan, Bioland-Gärtnei Brands, Richtersgut	39.979,00 €	19.979,00 €	29.01.2016	I.1 und I.2	Machbarkeitsstudie zwecks Entwicklung eines geeigneten Finanzierungsmodells für lokale agrarische Betriebe. <i>Haalbaarheids-onderzoek m.b.t. de ontwikkeling van een geschikt financierings-model voor lokale agrarische bedrijven</i>
Innovationsbefähigung	2016P02	BGI Straelen	VGB Aalsmeer	50.000,00 €	25.000,00 €	04.03.2016	I.2	Erarbeitung von Ansatzpunkten für die Erschließung der Innovationskraft für die grüne Branche im Bereich der Euregio mit den Trends Urban-Gardening und Garden-Living. <i>Ontwikkelen van uitgangspunten voor de groene branche in de Euregio m.b.t. de trends Urban-Gardening en Garden-Living</i>
Mijnbuurtje	2016P04	Mijnbuurtje (Munity Services BV)	Gemeinde Kranenburg, Stichting Welzijn Groesbeek, Stichting Wijkkrant & wijkwebsite Nijmegen-Oost, Seniorenresidenz Kranenburg	51.085,00 €	25.000,00 €	29.01.2016	II.3	Aufbau eines interaktiven, grenz-überschreitenden Offline- und Online-Nachbarschafts-netzwerkes Kranenburg-Groesbeek/Berg en Dal-Nijmegen, bei dem Bürger ebenso wie Gemeinden, private und öffentliche Organisationen beteiligt sind. <i>Opbouw van een interactieve, grens-overschrijdende offline- en online buurt-netwerk Kranenburg-Groesbeek/Berg en Dal-Nijmegen, waarbij burgers, gemeenten en private en openbare instellingen bij betrokken worden.</i>
International Junior Councillor Advisor	2016P01	Stadt Duisburg	Gemeente Nijmegen, Radboud Universiteit Nijmegen	50.000,00 €	25.000,00 €	29.01.2016	II.3 und II.4	Mentoring-Projekt in dem Ratsmitglieder Studenten begleiten und andersherum Studenten Rats- mitglieder beraten. <i>Mentoring-project waarin raadsleden studenten begeleiden en andersom studenten advies verlenen aan raadsleden.</i>
Veiligheid zonder grenzen	2016P06	Stadt Kleve	Freiwillige Feuerwehr Kleve-Rindern, Brandweer Millingen aan de Rijn, Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	49.971,00 €	24.810,00 €	04.03.2016	II.4	Intensive Zusammen-arbeit der Feuerwehren aufgrund gestiegener Anforderungen und Pflichten an die Führungskräfte, Atemschutzgeräteträger, Dokumentations-pflichten, sowie Ausbildungsinhalte. <i>Intensieve samen-werking tussen de brandweren op basis van verhoogte eisen en plichten aan de leidinggevenden, ademhalings-beschermingsapparatuur, documentatieplichten en opleiding.</i>
200 Jahre D/NL Grenze	2016P05	Gemeinde Kranenburg	Gemeente Berg en Dal, Grenzlandkomitee Kranenburg	8.750,00 €	4.375,00 €	04.03.2016	II.1	Grenzüberschreitende Gedenkveranstaltung zur Feststellung des heutigen Grenzverlaufs in Kranenburg zum 200. Mal. <i>Grensoverschrijdend herdenkings-evenement ter vastlegging van de huidige grens in Kranenburg voor de 200e keer.</i>
Automatische Kolonieteller	2016P08	TEVEL Techniek BV Westervoort	SMD Production Technology Krefeld	51.480 €	25.000 €	29.04.2016	I.1 und I.2	Entwicklung eines automatischen Koloniezählers, zwecks Verbesserung der Lebensmittelqualität und Lebensmittelsicherheit in der „Food“-Industrie. <i>Ontwikkelen van een automatische kolonieteller, om de levensmiddelenkwaliteit en -zekerheid in de food-branche te verbeteren.</i>

Wanderkarte Reichswald	2016P13	Kleve Marketing	Gemeinde Kranenburg, Gemeinde Bedburg-Hau, Stadt Goch, Gemeinde Berg en Dal, Gemeente Gennep	8.325,00 €	4.162,50 €	29.04.2016	II.3	Da keine umfassende Wanderkarte für das Naherholungsgebiet Reichswald existiert, haben die o.g. Partner beschlossen, eine Wanderkarte erarbeiten zu lassen, welche sich sowohl an Touristen als auch an wanderbegeisterte Bewohner der Region richtet. <i>Omdat er geen omvattende wandel-kaart bestaat voor het recreatiegebied Reichs-wald hebben de boven-genoemde partners be-sloten om een kaart te laten ontwikkelen die bestemd is voor toeristen en ook wandelenthousiaste mensen uit de regio.</i>
Grenzüberschreitende Begegnung für hochbegabte Nachwuchspianisten aus D und NL	2016P07	Wasserburg Rindern	Gesellschaft für internationale Begegnungen e.V., Stichting Podiumkunsten de Weijer, Vrienden van de Oude Jan	39.222,00 €	19.611,00 €	29.04.2016	II.3	Ziel des Projektes ist die gemeinsame Be-gegnung hochbegabter junger Pianisten, die sich üblicherweise nur als Konkurrenten bei internationalen Klavier-Wettbewerben erleben. <i>Doel van het project is de gemeenschappelijke ontmoeting van begaafde jonge pianisten die normaalgesproken elkaar als concurrenten ontmoeten tijdens internationale wedsstrijden.</i>
Vereint Geschichte leben	2016P15	Historische Kring Huissen	Emmericher Geschichtsverein	35.950,00 €	17.200,00 €	08.07.2016	II.3	Thema ist die gemeinsame, grenzüberschreitende Geschichte rund um die Clever Enklaven, die vor genau 200 Jahren niederländisch wurden. Dies soll nun diskutiert und einer größeren Öffentlichkeit transparent gemacht werden. Die Recherche mündet in einem Buch, dass als Material Schulen, Organisationen und Verwaltungen frei zur Verfügung gestellt werden soll. <i>Thema is de gemeenschappelijke grensoverschrijdende historie rond om de Cleefse enclaves die precies 200 jaar geleden Nederlands werden. Dit wordt nu besproken en breed openbaar en transparant gemaakt. Als resultaat verschijnt er een boek dat scholen, organisaties en openbare instellingen gratis ter beschikking gesteld wordt.</i>
Obstbaumalleen in der ERW	2016P16	ECNC - European Centre for Nature Kleve	Gemeente Overbetuwe, Gemeente Arnhem, Stadt Rheinberg, Ökozucht Buckow GmbH Xanten, RBT Rivierenland	50.013,80 €	25.000,00 €	09.09.2016	II.2	Ziel des Projektes ist es, einen Plan hinsichtlich der Entwicklung eines Obstalleen-Netzwerkes in der Euregio Rhein-Waal aufzusetzen, die für eine grenz-überschreitende, gesellschaftliche, ökonomische und ökologische Verbindung in der Region sorgt. <i>Doel van het project is het opstellen van een breed gedragen plan voor de ontwikkeling van een fruitalleen-netwerk in de Euregio Rijn-Waal, die voor een grensoverschrijdende, maatschappelijke, economische en ecologische verbinding in de regio zorgt.</i>
Euregionale EXXL	2016P17	Stadt Duisburg	Provinz Gelderland	51.000,00 €	25.000,00 €	09.09.2016	I.2	Mit diesem Projekt beabsichtigen die Mitgliedskörperschaften der Euregio Rhein-Waal, sich um die von der Landesregierung NRW ausgeschriebenen Wettbewerbe der REGIONALEN 2022 – 2025 zu bewerben. Das Ziel des beantragten People II People-Projekts ist es, den Prozess dieser Bewerbung anzuschließen und zu koordinieren. <i>Met dit project stellen de bij de Euregio Rijn-Waal aangesloten leden zich ten doel, te solliciteren naar deelname aan de door de deelstaatregering van Noordrijn-Westfalen uitgeschreven strijd van de REGIONALEN 2022 – 2025. Het doel van het aangevraagde People II People-project is om deze sollicitatie te coördineren en een duwtje in de rug te geven</i>

Natürlich gesunde Kälber in Deutschland und den Niederlanden	2016P18	Feed Innovation Service BV Wageningen	Haprodia GmbH Garrel, GIQS e.V. Kleve	50.000,00 €	25.000,00 €	07.10.2016	I.1	Innerhalb dieses Projektes soll ein natürliches Produkt entwickelt werden, das das Wachstum des Parasiten <i>Cryptosporidium parvum</i> , der für eine hohe Sterblichkeit bei Kälbern sorgt, im Tier bremst. <i>Binnen dit project wordt een natuurlijk product ontwikkeld dat de groei van de parasiet Cryptosporidium parvum, die voor een hoog aantal sterfgevallen bij kalveren zorgt, in het dier zelf remt.</i>
Summe				743.804,80 €	359.228,50 €			

Strategische Initiatieven in voorbereiding

De volgende projectvoorstellen voor Strategische Initiatieven, gefinancierd uit het bovenregionale budget van het INTERREG VA Programma Deutschland-Nederland, worden op dit moment ter besluitvorming december 2016 uitgewerkt:

1. Digipro

Leadpartner: Oost NV

Totale kosten: € 9.997.726, EU: € 4.998.863

Doel van het project is de ontwikkeling van innovatieve technologisch intelligente producten (Smart Products, Industrie 4.0, innovatieve High-Techproducten). Modulair van opbouw analoog aan „Mechatronika voor MKB“. Het Innovatie Overleg heeft het project reeds positief beoordeeld.

2. Cleantech Energy Crossing

Leadpartner: Stichting KIEMT

Totale kosten: € 5.925.000, EU: € 2.962.500

De stichting kiEMT en de EnergieAgentur.NRW ontwikkelen in nauw overleg met de regionale overheden een cleantech innovatieproject met gesloten MKB-clusters rondom de aandachtsgebieden elektrische mobiliteit, smart-homes & smart-grids en duurzame en decentrale opwekking. Het Innovatie Overleg heeft het project reeds positief beoordeeld.

Strategische Initiatieven zijn grote innovatieve bedrijfsgerichte projecten. Vanwege hun vaak complexe karakter worden deze projecten op hun innovatieve waarde getoetst in het zgn. Innovatie-overleg waarbij indien nodig ook externe expertise wordt ingewonnen. De definitieve besluitvorming vindt plaats in de INTERREG VA stuurgroep van de Euregio Rhein-Waal.

Besluitvoorstel:

ter kennisneming

INTERREG V A – Nieuwe projectvoorstellen

De volgende projectvoorstellen zijn inmiddels zo ver uitgewerkt dat ze aan de Commissie voor Economische Aangelegenheden ter bespreking kunnen worden voorgelegd:

- a. XTC-RFID
- b. Interregional Automated Transport (IAT)
- c. Regional Skills

De projecten XTC-RFID en IAT zijn projecten van een Strategisch Initiatief. Deze werden door het Innovatie Overleg positief beoordeeld.

Het project Regional Skills is een regionaal project op het gebied „overige sectoren“.

Per project zijn een korte notitie en het projectconcept bijgevoegd.

De initiatiefnemers van de projecten zijn uitgenodigd om hun projectvoorstel toe te lichten. De aanwezige commissieleden hebben tijdens de vergadering de gelegenheid om vragen te stellen aan de projectaanvragers.

Vervolgens worden de projecten in afwezigheid van de aanvragers besproken en wordt er per project een standpuntbepaling geformuleerd.

De besluitvorming over de projecten vindt plaats in de INTERREG VA-stuurgroep.

Besluitvoorstel:

Bespreking en standpuntbepaling

INTERREG VA

XTC-ID eXtreme Temperature RFID Transponder

Het XTC-ID project 'eXtreme Temperature RFID Transponder' concentreert zich op de ontwikkeling van een speciale bij extreme temperaturen bruikbare identificatie-technologie. Met de gebruikelijke RFID technologie is een betrouwbare en reproduceerbare identificatie van producten mogelijk; dit is belangrijk voor de industrie 4.0 en het Internet of Things (IoT). Doel van het project is, op korte termijn ook toepassingen en markten te bedienen met een zeer robuuste en unieke 'eXtreme temperature chip ID technologie' voor die situaties waarbij de gebruikelijke identificatiesystemen zoals barcode of RFID niet te gebruiken zijn of niet kunnen functioneren. Een dergelijke XTC-ID technologie is gevraagd voor producten in de automotive- sector en de avionica-sector en voor de fabricage van producten onder permanente extreme temperaturen. Daarnaast wordt het gebruik van deze XT-chips in de medische-techniek en de biotechnologische procesketen uitgetest.

Prioriteit van de deelnemende partners is de versterking van de eigen innovatiekracht in relatie met duurzame groei. Het project draagt bij aan de kennis-alliantie tussen bedrijven en kennisinstellingen in het grensgebied. Het uitstralingseffect is zowel regionaal als bovenregionaal van toepassing, gelet op de wereldwijde vermarkting en inzet van de nieuwe technologische producten. De duurzame sociaal-economische effecten (werkgelegenheid) komen vooral het gebied van de Euregio Rijn-Waal ten goede.

Leadpartner	Intellilabs Deutschland Ltd., Kamp-Lintfort
Projectpartners	IMST GmbH (Kamp-Lintfort), Joint Analytical Systems Benelux BV (Eindhoven), Universiteit Twente (Enschede), DNL-Contact GmNH (Steinfurt)
Projectvolume	€ 3.569.936,15
Regionale relevantie	✓
Bovenregionale relevantie	✓

Standpuntbepaling Regionaal Programma-Management ERW

Inhoudelijke toetsing	Het project past in het Coöperatieprogramma Deutschland-Nederland INTERREG VA 2014-2020 Prioriteit 1 – Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht. Een positief advies van het Innovatie-Overleg en van een neutrale expert liggen voor.
Kostentoetsing	De toetsing van de plausibiliteit en de redelijkheid van de kosten kon nog niet worden afgesloten.
Financieringstoetsing	Er wordt cofinanciering aangevraagd bij o.a. het Wirtschaftsministerium NRW, Land Niedersachsen, Ministerie van Economische Zaken en diverse provincies.

Strategische Agenda 2020 Euregio Rijn-Waal

Euregionale duurzame economische ontwikkeling	✓
Euregionale Soft Skills	
Euregionale Verankering	✓

Besluitvoorstel

Het project opnemen in de besluitvormingsprocedure en een standpunt voor de Euregioraad formuleren.

Projecttitel: XTC-ID

Volledige projectaanduiding: eXtreme Temperatuur Chip-Radio-Frequentie-Identificatie-Technologie

Geplande begindatum: 01-01-2017

Geplande einddatum: 31-12-2019

Stand van zaken per: 12-10-2016

Lead partner

Naam organisatie: Intelli Labs Deutschland Ltd.

Adres, plaats: Max-Planck-Str. 4 47475, Kamp-Lintfort Duitsland (Wesel)

Contactpersoon: Geschäftsführer Dr. Martin Paplewski

Telefoonnummer: +4928429732642

Overige projectpartners

Naam: IMST GmbH

Plaats: Kamp-Lintfort (Wesel)

Naam: Intelli Labs Deutschland Ltd.

Plaats: Kamp-Lintfort (Wesel)

Naam: Joint Analytical Systems Benelux BV

Plaats: Eindhoven (Zuidoost-Noord-Brabant)

Naam: Universiteit Twente

Plaats: Enschede (Twente)

Naam: DNL-contact GmbH & Co KG

Plaats: Steinfurt (Steinfurt)

Samenvatting project

Het XTC-ID project eXtreme Temperature RFID Transponder is gericht op het ontwikkelen van een speciaal te gebruiken identificatie technologie in extreme temperatuur bereiken.

Een veilige en reproduceerbare identificatie in extreme omgevings-condities zoals hoog en of lage temperatuur bereiken is mogelijk in de toekomst. Conventionele RFID technologie is reeds beschikbaar voor normale temperatuur bereiken tot een maximum van 125 °C natuurlijk (zie Industry 4.0 of Internet of Things (IoT)), maar dit sluit extreme temperaturen of zware omgevingsinvloeden compleet uit. Het doel is om toekomstige toepassingsgebieden en markten met een zeer robuuste en zeer speciale " eXtreme Temperature Chip RFID Technologie" te verzorgen. voor gebieden waar traditionele identificatie systemen zoals Barcode of RFID niet inzetbaar zijn en/of compleet falen.

Concrete maatregelen en activiteiten

AP 1000 Projectvoorbereiding

opstellen projectaanvraag

AP 2000 Ontwikkeling XTC-ID Technologie

Workpackage lead: IMST

betrokken projectpartners: JSB, Intelli Labs, Universiteit Twente

2100 Ontwikkeling XTC Reader & Antenne

Het werkpakket „AP2100“ heeft het doel om een geschikte hardware (RFID reader & antenne) te ontwikkelen.

- WP 2110 ontwikkeling XTC RFID reader hard-& softwa

Met de start van het werkpakket „WP 2110“ op 01-03-2017 zal een geschikte RFID reader platform voor het lezen en schrijven van de XTC RFID transponder en ter realisatie van een geschikte testomgeving van de XT chip ontwikkeld worden. Dit houdt enerzijds een geschikte reader hard- en firmware in, anderzijds een geschikte interface, die speciaal ontwikkeld wordt. Voorts is de ontwikkeling van een duurzaam onderzoekconcept noodzakelijk. Inhoud daarvan is ook de ontwikkeling van een IP interface van de firm- en software, om de bereikte testresultaten over te brengen naar een testomgeving en deze te kunnen visualiseren.

- WP 2120 ontwikkeling XTC LTCC antenne

In een volgende stap (werkpakket „WP2120“) zal een geschikte hoog-temperatuur RFID hoogfrequente antenne op basis van LTCC materiaaltechnologie worden ontwikkeld, deze kan in een systeem van analytische meettechniek worden geïntegreerd. Hier wordt het lezen en schrijven met tweerichtings-communicatie van de chip met antenne en reader gerealiseerd, bij hoge en lage temperaturen. In deze WP zijn o.a. zwaartepunten de ontwikkeling en onderzoek van meer geschikte materialen.

- 2200 ontwikkeling XTC LTCC RFID transponder

In werkpakket „AP2210" zal een geschikte hoog-temperatuur RFID hoogfrequente transponder eveneens op basis van een LTCC materiaaltechnologie worden ontwikkeld. De transponder kan in een omgeving met hoge temperaturen door analytische meettechnieken worden gebruikt en getest, t.b.v. kenschetsen van producten in HT omgevingen. Hier wordt de ontwikkeling voor lezen en schrijven van de HT RFID transponder met een tweerichtings-communicatie van de chip met de antenne en de readerantenne gerealiseerd, bij hoge en lage temperaturen. Ontwikkeling van en onderzoek naar geschiktere materialen en duurzaamheid evenals dataveiligheid (dataverlies van informatie op de RFID chip bij een langere verblijfsduur bij hoge temperaturen) zijn in deze WP o.a. zwaartepunten.

- 2300 test, kwalificatie, optimalisatie en documentatie ontwikkeling XTC reader

In werkpakket „AP2300" zullen in samenwerking met de projectpartners de ontwikkeling getest, gekwalificeerd, geoptimaliseerd en de ontwikkelings- en onderzoeksresultaten gedocumenteerd worden.

AP 3000 Systeem Integratie

Workpackage lead: Intelli Labs

betrokken projectpartners: IMST, JSB, Universiteit Twente

3100 Systemintegratie & test

Het werkpakket „AP3100“ heeft als doel een Systeem integratie te bewerkstelligen door toegepaste Hard- en software oplossingen te bouwen.

- 3110 Ontwikkeling naar Systeem integratie, inzet en testen

In het begin van werkpakket „AP 3110“ op 01.01.2017 wordt er een toepassingsplatform voor de testomgeving van de XT-Chip ontwikkeld. Dit houdt in, dat er een toegepaste software geschreven dient te worden en aan de andere kant een toegepaste hardware ontwikkeld dient te worden. Vervolgens is de ontwikkeling van een breed inzetbaar en consistent test concept noodzakelijk. Dit houdt dan ook in het ontwikkelen van een IP-interface om de testresultaten te overdragen en te visualiseren.

- 3120 Constructie & Systeem integratie Demonstrator

De volgende stap (Werkpakket „AP3120“) houdt in dat de XT-Chip in een Systeem voor analytische instrumentatie en meet techniek geïntegreerd zal worden. Hier wordt in het bijzonder een bi-directionele communicatie tussen chip met antenne en reader in het hoge- en lage temperatuur gebied getest.

- 3130 Ontwikkeling Hard- en software gebruikso oplossingen

In het werkpakket „AP3130“ zullen in samenwerking met het IMST de bovenstaande hard- en software oplossingen verder ontwikkeld worden. Daarbij liggen de zwaartepunten aan de kant van het IMST bij het onderzoeken van geschikte materialen voor de Antennes van de XT Chip, die ingezet zullen worden bij extreme temperatuursbereiken. Tegelijkertijd is aan de klant van Intelli Labs in het bijzonder de ontwikkeling van een communicatie protocol voorzien.

- 3140 Test & Documentatie

In het hierna volgende werkpakket „AP3140“ zal de XT-Chip in een laboratorium testomgeving, gebaseerd op de resultaten van de voorgaande werkzaamheden, met betrekking op de zend reikwijdte , zekerheid, stabiliteit en overdrachtkwaliteit in het hoog temperatuursgebied getest worden. Deze test resultaten worden voor de optimalisering van de XT Chip gedocumenteerd en beoordeeld.

- 3150 Kwalificatie

Het werkpakket „AP3150“ heft uiteindelijk als doel de verkregen resultaten over de performance en karakteristieken van de chip te kwalificeren.

AP 4000 Systeem Test & Veld Kwalificatie

Workpackage lead: JSB

betrokken projectpartners: IMST, Intelli Labs, Universiteit Twente

4100 Definitie & Ontwikkeling Toepassingsconcept

Het werkpakket „AP4100“ heeft als doel deugdelijke praktijkapplicaties voor het inzetten van de XTC-ID Technologie te bewerkstellingen en testen.

Het zwaartepunt ligt daarbij op toepassingen in de analytische meettechniek zoals bijvoorbeeld monster-identificatie en laboratoriumautomatisering. Tegelijkertijd zullen meerdere, in het project indirect deelnemende potentiële klanten zoals Panalytical en Automotive Campus NL, andere afzetgebieden in hoogtechnologische toepassingsgebieden testen.

- 4110 Bewerken Toepassingsconcept

De eerste stap in (werkpakket „AP4110“) houdt in het evalueren van mogelijke afzetgebieden in hoogtechnologische toepassingsgebieden. Exemplarisch wordt de inzet in laboratoria aan de hand van monsteridentificatie, automatisering van meet methoden door de opgeslagen data op de XT-chip als ook de integratie van de XTC-ID techniek in bestaande laboratorium processen te onderzoeken. Om een hoge markt penetratie te bewerkstelligen worden tevens concepten ontwikkeld voor 'eenvoudige' toepassingen. Zoals bijvoorbeeld het vervangen van bestaande barcode oplossingen door XTC technologie.

- 4120 Bewerken Hard- & Software Gebruikso oplossingen

De volgende stap (Werkpakket „AP4120“) bestaat uit het ontwikkelen van bijbehorende technieken voor de integratie van de XTC Chip. Als voorbeeld nemen we daarvoor de integratie van de XTC-ID hardware in analytische meetinstrumenten en laboratorium robots en in het bijzonder worden er ook oplossingen voor de naadloze implementatie en koppeling van de XTC-ID Chip in bestaande en meestal gevalideerde workflows toegepast.

- 4130 Documentatie van het hierboven vermelde Werkpakket „AP4100“

Creëren van een handbook voor de Systeemintegratie voor verschillende afzetgebieden.

- 4200 *Definiëren Simulatie & Optimalisatie*

Het werkpakket „AP4200“ heeft als doel de praktische deugdelijkheid van de XTC- ID Chip technologie aan de hand van exemplarische en geselecteerde workflows te testen en te optimaliseren. Om dit te testen worden de door de andere project partners in de andere werkpakketten ontwikkelde hard- en software oplossingen in laboratorium analyse systemen geïntegreerd om zo vast te stellen wat de prestatie van de ontwikkelde technologie is.

- 4210 Opbouw en testen van de demonstrators

In samenwerking met de andere Nederlandse potentiële klanten, die reeds eerder gemeld zijn, worden verschillende specifieke demonstrators opgebouwd. De deugdelijkheid van de XTC-ID technologie wordt dan getest en geoptimaliseerd voor verschillende toepassingsgebieden.

- 4220 Materiaal analyse van de XTC-ID Chips en testen in het laboratorium en in praktijksituaties

In het werkpakket „AP4220“ wordt het XT-Chip substraat middels materiaal analyse getest (Thermische desorptie, chromatografische- en massaspectrometrische onderzoeken). Dit wordt gedaan om de robuustheid onder extreme condities te kunnen waarborgen. Aansluitend volgen er testen om te onderzoeken of temperatuur- en chemische bestendigheid te waarborgen zijn. Dit wordt uitgevoerd in het laboratorium en in praktijk test situaties. In samenwerking met de Nederlandse potentiële klant Panalytical wordt de toepasbaarheid van de XT-Chip getest in medische systemen.

- 4230 Documentatie van werkpakket „AP4200“

Het creëren van specificatie bladen van de chemische en fysische parameters en het samenstellen van alle test- en meetresultaten.

De boven genoemde werkzaamheden worden grotendeels (ca. 70%) in de JSB vestiging in Lelystad (Flevoland) uitgevoerd. Dat betreft de werkzaamheden in het laboratorium. De overige werkzaamheden worden in Eindhoven uitgevoerd.

AP 5000 Fysisch onderzoek van de structurele chipintegriteit

Workpackage lead: Universiteit Twente

betrokken projectpartners: IMST, Intelli Labs, JSB

De Universiteit Twente zal onderzoeken wat de bruikbare temperatuurlimieten zijn van prototypes ontwikkeld in dit project. Daartoe worden deze prototypes blootgesteld aan gerichte temperatuurbehandelingen in klimaatgecontroleerde omgeving, zowel bij verhoogde temperaturen (tot 400 C) als ook bij verlaagde temperaturen (tot -196 C). Voor deze temperatuurbehandelingen maken we gebruik van reeds op de universiteit aanwezige laboratoriumapparatuur. Na de temperatuurexcursie worden de prototypes getest om na te gaan of ze nog functioneren. Van defecte prototypes wordt vervolgens nagegaan welke oorzaak het falen van het systeem heeft. Voor het bepalen van het faalmechanisme worden verscheidene, in de elektronica gebruikelijke analysetechnieken ingezet, waaronder akoestische test, infraroodtest en elektronenmicroscopie; mogelijk in combinatie met het ontmantelen van het systeem. Voor een deel van deze analyses zullen we gebruik maken van de diensten van het bedrijf MASER Engineering, dat dergelijke foutanalyses commercieel aanbiedt aan fabrikanten van elektronische systemen zoals microchips en LED verlichting. Een extern engineering bedrijf zal als subcontractor optreden in dit project. De bevindingen worden vergeleken met de wetenschappelijke literatuur over dit onderwerp en in overleg met de projectpartners mogelijk gepubliceerd in wetenschappelijke congressen en tijdschriften.

Dit werkpakket heeft als doel om de thermische belastbaarheid van de RF-ID tags vast te stellen. Met deze informatie in handen is nader te bepalen in welke (deel)markten deze tags toepasbaar zijn. Bovendien kan, door het vaststellen van het faalmechanisme (de zwakste schakel), een ontwikkelplan worden opgesteld voor verdere verbetering van dit product voor de volgende generatie RF-ID tags.

AP 6000 Demonstratie van het Systeem

Workpackage lead: Intelli Labs

betrokken projectpartners: IMST, JSB, Universiteit Twente

6100 Voorbereiding demonstratie van de afzonderlijke scenario's

In werkpakket "WP 6000" worden door de projectpartners Intelli Labs en IMST de afzetmogelijkheden van de ontwikkelde chips gepresenteerd. Voor de presentatie van de XTC-ID technologie wordt een demonstrator opgebouwd, waarmee aan de hand van extreme temperaturen de inzetmogelijkheden alsook de performance aangetoond kunnen worden. Achteraf wordt een verslag m.b.t. de afzonderlijke testresultaten opgesteld.

AP 7000 Marketing en communicatie / Beurzen, congressen en seminars

Workpackage lead: Intelli Labs

betrokken projectpartners: IMST, JSB, Universiteit Twente, DNL-contact

AP 7100 Marketing en Communicatie werk

AP7200 Beurzen, Congressen en Seminars

De projectresultaten zullen op beurzen, in de vakpers en in de regionale pers worden gepresenteerd aan een breed publiek. De projectpartners zullen desbetreffende publicaties voorbereiden. Daarnaast zal elke projectpartner afzonderlijk de resultaten – voor zover die daarvoor geschikt zijn – ook in zijn eigen netwerk en via zijn eigen website communiceren. In overleg met de Euregio Rijn-Waal hebben de projectpartners besloten om de kosten voor de pr-activiteiten zelf te dragen.

AP 8000 Projectadministratie

Workpackage lead: Intelli Labs

betrokken projectpartner: DNL-contact

Monitoring en controlling van de projectvoortgang, opstellen voortgangsrapportages en eindbestedingsbewijs, communicatie met subsidiegevers en INTERREG-programmamangement, opstellen uitbetalingsverzoeken, projectadministratie in InterDB, coördinatie en communicatie binnen het project en tussen de projectpartners, organisatie projectmeetings, vertalingen, tolken.

Specificaties in verband met taken en verplichtingen en definities van de werkpakketten

betrokken projectpartners: IMST, JSB, Universiteit Twente

Ter voorbereiding van de projectafloop spreken alle projectdeelnemers voor begin van het project in een gezamenlijke, regelmatig plaatsvindende werkbijeenkomst af, hoe de precieze arbeidsprocessen in de afzonderlijke werkpakketten vastgelegd moeten worden. Daarvoor zullen alle projectpartners een bestek met de taken en verplichtingen opstellen. Dit houdt de systeemdefinitie in alsook de systeeminterpretatie, de tijdsplanning, documentatie en de afzonderlijke milestones van de werkpakketten.

Op welke doelgroepen is het project gericht? Hoe worden deze doelgroepen bereikt?

De XTC-ID technologie is gericht op toepassingsscenario's en markten die momenteel niet volbracht kunnen worden met de gebruikelijke RFID technologie.

Deze applicaties voor speciale toepassingen bieden uitstekende productie- en omzetpotentiëlen voor een dergelijk product. Dit wordt daarbij niet beïnvloed of zelfs beperkt door een „low cost“ segment, zoals dit kenmerkend is voor de verdringingsconcurrentie door massamarkten. Door de op dit ogenblik in technisch opzicht niet overwonnen hindernissen met betrekking tot gebruikelijke RFID technologieën, bestaat er voor het gebruik van het XTC-ID product onder de meest extreme milieuomstandigheden een absolute, exclusieve monopoliepositie.

Als gevolg van het grote inzetbereik wat betreft temperaturen (van -190°C tot + 400°C) zijn de volgende doelgroepen op de markt de focus van de eXtreme Temp Chip - ID technologie:

- Thermisch belaste laboratoriumapparatuur, zoals chromatografen, incubators, autoklaven, sterilisators (in ziekenhuizen, medisch-technische laboratoria, milieulaboratoria, farmaceutische industrie)
- Stamcellen, contramonsters, spermabanken (in de cryotechniek, biochemie, research, laboratoria)
- Object- en productmarkering in ovens, extrusiepersen, lak- en droogstraten (voor de lucht- en ruimtevaart, auto-industrie, spoorwegen, levensmiddelen- en kunststofindustrie)
- Motoren, pompen en kleppen in omgevingen met hoge temperaturen (in de zware industrie, offshore, mijnbouw)

Uit de bovengenoemde doelmarkten zijn als voorbeeld twee applicaties buiten de eigenlijke markt voor laboratoriumapparatuur nader vermeld, waarbij firma's ook als applicatiepartners interesse getoond hebben:

- Productmarkering van hoogwaardige keramische componenten door een direct naar binnen brengen in het keramische basismateriaal (b.v. voor brandstofinspuitstukken van automobielmotoren of voor fraudebestendige, hoogwaardige LED verlichting).
- Markering van turbinedelen aan vliegtuigen (de projectpartners zijn reeds in gesprek met de firma Rolls-Royce)

Omdat het XTC-ID product naast de hoge temperatuurbestendigheid bovendien ook chemisch inert werd uitgevoerd, zijn er voorts toepassingsmogelijkheden in bijzonder kritische gebieden mogelijk en ook nood-zakelijk. Als voorbeeld moet hier genoemd worden:

- Markering van houders en containers voor het transport van gevaarlijke afvalstoffen en kernafval (voor vuilstortplaatsen, opslagplaatsen voor kernafval en voor kerncentrales)

Ongetwijfeld bestaat er voor de XTC-ID technologie naast het zeer brede toepassingsscala ook een grote vraag naar het product in de meest uiteenlopende segmenten van de industrie.

Geïnteresseerde/potentiële partners voor applicaties zijn te vinden op het gebied van analytische methoden en in de Industriële sectoren (de projectpartners hebben reeds gesprekken gevoerd met o.a. AutomotiveNL (Jean Pierre Heijster) en Rolls Royce (Dr. Gregor Kappmeyer).

Zonder twijfel bestaat er voor de XTC-ID technologie naast het brede terrein van toepassingen ook een hoge vraag naar productie in de meest uiteenlopende industrietakken.

Waarom is het project noodzakelijk in het licht van de huidige situatie in het programmagebied?

In dit project werkt de universiteit Twente samen met een Duitse kennisinstelling (IMST) en Duitse en Nederlandse bedrijven in de maakindustrie, aan pragmatische oplossingen voor draadloze identificatie.

De XTC-ID chip voegt intelligentie toe en is zodoende een enabler voor verbeterde logistiek in productie ketens tot aan de eindgebruiker. Hiermee kan een betere kwaliteit gegenereerd worden in productie processen en daarnaast de veiligheid beter gewaarborgd worden. In het project benutten wij nieuwe materialen en kennis over materialen om de mogelijkheden van elektronische systemen op te rekken naar extreme temperaturen. Dit sluit naadloos aan bij de 'High Tech Systems & Materials' road map behorende bij het Interreg VA programma.

Beschrijf u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

Prioriteit van de deelnemende projectpartners is het verhogen van de eigen innovatiekracht in verbinding met een versterking van de regionale plaats van vestiging, alsook met een verdere, blijvende groei. Dit zou zeker binnen, alsook tot voorbij de economische regio Euregio Rijn-Waal, een signaleffect hebben, omdat het gaat om een product dat wereldwijd gebruikt en op de markt gebracht moet worden.

Er bestaat momenteel geen enkel concurrerend product dat zulk een innovatieve functionaliteit wat betreft de geplande materiaalsterkte en kwaliteit van de geplande eXtreme Temp Chip - ID technologie behelst, of ook maar bij benadering bewerkstelligt. Bovendien is er tot nu toe regionaal, alsook internationaal geen enkele aanbieder voor dergelijke extreme temperatuur chip systemen op de markt. Momenteel worden er bijv. capillaire kolommen in analysesystemen met eenvoudige metalen plaatjes gemerkt en gebruikt voor de handmatige identificatie in de gaschromatografie. Alle gegevens moeten met de hand in verder verwerkende IT systemen ingevoerd worden of zelfs alleen handgeschreven genoteerd worden in het apparatenjournaal. Dit houdt een groot foutenpotentieel in. Een duidelijke en automatiseerbare identificatiemogelijkheid die in het bijzonder geëist wordt door de reguleringsinstanties (DACH, GLP, FDA 21-CFR-11) bestaat er op het ogenblik niet. Daarbij is de momenteel toegepaste handmatige documentatie logischerwijs zeer gevoelig voor fouten en duidelijk gelimiteerd wat betreft het kunnen leveren van belangrijke gegevens. Het gebruik van door de microchip ondersteunde markering, automatisering en bewaking van producten en industriële goederen, ook onder extreme omgevingsomstandigheden, zou een aanzienlijk bedieningscomfort (veiligheid & productie 4.0) en een belangrijk veiligheidsaspect betekenen voor de gebruiker van dergelijke processen. Naast een zuivere toepassing op het gebied van laboratoria, zou het inzetten van een dergelijke eXtreme Temperatuur Chip-ID technologie ook voor andere toepassingsgebieden in de industrie interessant zijn. In het bijzonder in zulke gebieden waar een identificatie in temperatuurbereiken onder 0°C tot -190°C en boven 150°C tot 400°C noodzakelijk is. Deze technologie biedt zodoende een potentieel voor bedrijven op het gebied van de auto- en luchtvaartindustrie of wat betreft de vervaardiging van producten, welke bedrijven permanent processen uitvoeren op het gebied van extreme temperaturen. Hetzelfde geldt voor biotechnologische procesketens. De XTC-ID technologie zou in de toekomst identificatie- en kwalificatieprocessen op deze gebieden kunnen revolutioneren en duurzaam ondersteunen en levert aan allen een plus aan veiligheid en transparantie.

De deelnemende projectpartners plannen na een succesvol afsluiten van de stimulerende maatregel het opbouwen en uitbreiden van noodzakelijke productiecapaciteiten in de regio Rijn-Waal om nationale, alsook internationale markten te kunnen belevaren.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten "Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied" (prioriteit 1) "Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied" (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Prioriteit van de deelnemende projectpartners is het verhogen van de eigen innovatiekracht in verbinding met een versterking van de regionale plaats van vestiging, alsook met een verdere, blijvende groei. Dit zou zeker binnen, alsook tot voorbij de economische regio Euregio Rijn-Waal, een signaleffect hebben, omdat het gaat om een product dat wereldwijd gebruikt en op de markt gebracht moet worden.

Er bestaat momenteel geen enkel concurrerend product dat zulk een innovatieve functionaliteit wat betreft de geplande materiaalsterkte en kwaliteit van de geplande eXtreme Temp Chip - ID technologie behelst, of ook maar bij benadering bewerkstelligt. Bovendien is er tot nu toe regionaal, alsook internationaal geen enkele aanbieder voor dergelijke extreme temperatuur chip systemen op de markt. Op basis van het gebruik van nieuwe materialen en de daaraan verbonden ontwikkeling van nieuwe productieprocessen zullen ook synergie-effecten ontstaan m.b.t. andere productsegmenten van de betrokken bedrijven. Dit waarborgt op lange termijn duurzaamheid en innovatiekracht van alle projectpartners. In het kader van de geplande regionale en internationale samenwerking alsmede door de ondersteuning vanuit het Interreg-programma zullen de genoemde projectpartners een nieuwe innovatieve technologie ontwikkelen en rijp maken voor de markt.

Voor alle betrokken projectpartners betekent de ontwikkeling van de eXtreme Temperature Chip-ID technologie, dat bij het realiseren van de toekomstige projectresultaten een duidelijke unique selling proposition in de markt zal ontstaan.

RFID transponders die vandaag de dag op de markt beschikbaar zijn, zijn gebaseerd op RFID chips die in kunststof of als label verpakt zijn. De opbouw van dergelijke RFID tags, van het dragermateriaal, de HF spoelen en de gebruikte verbindingstechnologieën zijn gebaseerd op standaardmethoden die volkomen ongeschikt zijn om ingezet te kunnen worden in extreme omgevingsomstandigheden. Zo liggen bijv. de algemene temperatuurgrenzen tegenwoordig slechts tussen -20° en $+80^{\circ}$ Celsius. In slechts enkele gebieden kunnen met speciaal verpakte kunststoffen eventueel temperaturen tot max. 240°C bereikt worden, waarbij boven ca. 80°C - 120°C geen functie van de RFID chips mogelijk is. Een gebruik in extreme temperaturomgevingen zou deze componenten onvermijdelijk en zeer snel vernielen. Hetzelfde geldt voor noodzakelijke antennen, die gewoonlijk bestaan uit op de gebruikelijke wijze gewikkelde spoelen van gelakt koperdraad, of uit PCB (GFK platine materiaal) met een koperen deklaag. Aansluitleidingen en componenten worden gecontacteerd door eenvoudige soldeerwerkwijzen. Als gevolg van deze materiaal soort en vervaardigingswijze worden de bereiken voor de toepassingstemperatuur eveneens sterk beperkt!

Gebruikelijke technologieën en materialen voor extreme temperatuurbereiken zijn volledig ongeschikt om op het gebied van de concurrentietechniek een aanzet te bieden voor een oplossing met betrekking tot het getoonde projectidee en het toepassingsscenario daarvan.

Door middel van de geplande zeer innovatieve XTC-ID technologie kunnen applicaties gerealiseerd worden die in het verleden niet denkbaar waren!

De technologische, alsook de economische risico's zijn voor de projectpartners zeer hoog en kunnen zonder de geplande ondersteuningsmaatregelen door de afzonderlijke projectpartners elk voor zich niet uitgevoerd worden.

In het verloop van het project moeten bestaande risico's en moeilijkheden onderzocht worden door het

projectconsortium, alsook duurzame oplossingen gevonden en uitgewerkt worden.

Geplande onderwerpen rond dit thema zijn:

- Het uitkiezen en het verschaffen van basismaterialen, in het bijzonder van geschikte materialen en halffabrikaten (LTCC & chip substraten)
- Vervaardiging van geschikte materialen als dragermateriaal voor het hogetemperatuurbereik
- Realisatie van een High Temperature RFID TAGs (XTC-ID TAG)
- Productie van de verbindingstechnologieën en het onderzoeken van de compatibiliteit daarvan ten opzichte van componenten
- Constructie en ontwikkeling van geschikte temperatuurbestendige „Xtreme“ aansluitementen voor de chip- en reader-antennen
- Plaatsing van de optimale antennepositie in extreme koude- & hitteprocessen
- Constructie en ontwikkeling van geschikte temperatuurbestendige materialen voor de XTC ID chip incl. onderzoeken met betrekking tot de lange-termijn stabiliteit en de veroudering
- Keuringsmethoden voor toepassingsbereiken van temperaturen van mind. -196°C bis +400°C
- Nieuwe ontwikkeling van de proces- en werktechniek voor de universele integratie in de meest uiteenlopende XTC-ID applicaties- alsook koel- en ovensystemen.

Door het gebruik van reeds op de markt beschikbare, nieuwe soorten hoge temperatuur materialen op het vlak van de microchip, van inerte inbedding in keramisch dragersubstraat (LTCC), alsook door nieuwe verbindingstechnologieën ontwikkelen wij een nieuwe RFID TAG. Daarmee wordt de mogelijkheid gecreeerd, om de productieprocessen wezenlijk te verbeteren en extreme temperatuurbereiken voor toegepaste producten te behalen en te ontwikkelen.

In de toekomst is er een groot potentieel aanwezig tot verbetering van de productie- en procesketens in extreme omgevingen. Door de geplande ontwikkeling worden er interessante nieuwe bedrijfsactiviteiten en marktsegmenten ontwikkeld voor de projectpartners. De IMST GmbH en JSB B.V. hebben inmiddels contact met andere geïnteresseerden op het marktgebied van industriële automatisering. Door gerichte verlening van de licentie zullen er bij een latere marktintroductie marktaandeelen worden gewonnen.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Het netwerkidee met betrekking tot een samenwerking tussen projectpartners/bedrijven brengt automatisch een verhoging van de grensoverschrijdende regionale product- en procesinnovaties teweeg. In het kader van de geplande regionale en internationale samenwerking, alsook het uitvoeren van de gemeenschappelijke ideeën zullen de genoemde projectpartners gemeenschappelijk door het stimulerings- en onderzoeksplan uit het Interreg/Euregio programma een nieuwe, innovatieve technologie naar een markt maturiteit leiden.

Voor alle deelnemende projectpartners betekent de ontwikkeling van de eXtreme Temperatuur Chip - ID technologie, dat er bij een toekomstige uitvoering van de projectresultaten duidelijke tekenen voor een monopoliepositie op de markt zullen ontstaan. Daardoor wordt het economische succes voor de betrokken bedrijven d.m.v. het project gewaarborgd.

Doordat alle projectpartners in de regio wonen en werken, zou er binnen de regio Euregio Rijn-Waal een grensoverschrijdende economische samenwerking en daarboven op nationaal en internationaal vlak een aanzienlijke verhoging van de innovatiekracht en het signaaleffect ontstaan. Een overgang van deze technologie naar een serieproduct die gepland is na het einde van het project en het geplande op de markt brengen zullen de verdere samenwerking tussen de projectpartners versterken.

In het bijzonder moet er door de opbouw van productieplaatsen een regionale groei tot stand gebracht worden in de Euregio Rijn-Waal.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

Een verwerking en een voortzetting van de in het project uitgewerkte uitgangspunten voor een oplossing en de resultaten vindt plaats aan het einde van het project in het kader van een eigenfinanciering van de afzonderlijke ondernemingen. De projectpartners zullen samen een productie-, kwaliteits- en marketingstrategie uitwerken. Er zal in de toekomst ook gestreefd worden naar een gemeenschappelijke verdere ontwikkeling van het product.

Na beëindiging van dit plan dienen de volgende stappen ingeleid te worden:

- Het omzetten van de ontwikkelingsresultaten in een bruikbaar serieproduct
- Uitbreiding en opbouw van productieplaatsen
- Uitvoerige markt research & vastleggen van werkterreinen
- Het vervaardigen van marketing- en prospectusdocumenten
- Gerichte verkoopacties met betrekking tot systeemhuizen, fabrikanten en eindgebruikers
- Licentieverleningen, verdere octrooien
- Publicatie van rapporten voor specialisten op het vakgebied
- Advertenties en reclame in vaktijdschriften
- Tentoonstellingen, regionale, nationale und internationale vakbeurzen (Pitt Con 2017, Cebit 2017 & Hannover Messe INDUSTRIE, Analytica 2018, Sensor & Test 2017)
- Road Show / opendeur dagen
- Het benutten en bijbetrekken van bestaande netwerken voor een verdere commercialisering (CPS NRW, Euregio Rijn-Waal, Rijn-Ruhr, milieu & geneeskunde chemische industrie netwerken)

De markten, die voor de toepassing van extreme temperature RFID tags in aanmerking komen, zijn zeer veelvoudig. Op alle terreinen waar temperaturen van meer dan + 300°C en lager dan -150°C optreden, kunnen XTC-chips worden toegepast. Dit komt bijvoorbeeld voor in de staal- en staalverwerkende industrie, in de chemische analyse, de vliegtuigindustrie, automotive en in de medische techniek. Wanneer we in de RFID markt van een geprognosticeerd jaarlijks marktvolume van 14,5 miljard US Dollar tot 2020 uitgaan, zal de markt voor toepassing in extreme temperaturen zeker 1-1,5 miljard dollar voor zijn rekening kunnen nemen.

De actuele ontwikkelingen in de markt zijn als volgt: Industrie 4.0 belooft een boost voor de RFID-markt; RFID-producenten verwachten daarom een verhoging van de vraag naar hun producten. Dit zal ook de afzetvolumes van RFID-tags vergroten. Want: intelligente objecten zijn de basis voor genetwerkte processen van „smart factory“. De markt van de RFID technologie wordt gekenmerkt door de zoektocht naar materiaalinnovaties, intelligente software- en antenne-oplossingen die de toepasbaarheid van deze technologie bij extreme temperaturen nog meer mogelijk maken en verbeteren.

Voor deze achtergrond heeft het project een positieve invloed op de werkgelegenheid. Alleen JSB gaat ervan uit, dat door het project in de loop van de komende vijf jaar 5 – 10 arbeidsplaatsen zullen ontstaan (3/4 daarvan in Flevoland en ¼ in Noord Brabant).

Geplande kosten	
Geraamde subsidiabele projectkosten	
	€ 3.008.661,25
-	€ 561.275,00
(-) Inkomsten	
Totaal	€ 3.569.936,25

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 1.250.938,61	35,04 %
DNL-contact GmbH & Co KG	Privat / Privaat	€ 32.013,13	0,90 %
Universiteit Twente	Öffentlich / Publiek	€ 107.283,13	3,01 %
Joint Analytical Systems Benelux BV	Privat / Privaat	€ 441.452,50	12,37 %
Intelli Labs Deutschland Ltd.	Privat / Privaat	€ 293.421,10	8,22 %
IMST GmbH	Privat / Privaat	€ 376.768,75	10,55 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 2.318.997,64	64,96 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 1.784.968,12	50,00 %
Ministerie van Economische Zaken	Öffentlich / Publiek	€ 160.208,86	4,49 %
MWEIMH NRW	Öffentlich / Publiek	€ 267.014,76	7,48 %
Provincie Flevoland	Öffentlich / Publiek	€ 76.900,25	2,15 %
Provincie Noord-Brabant	Öffentlich / Publiek	€ 29.905,65	0,84 %
Totaal		€ 3.569.936,25	100 %

INTERREG VA

IAT – Interregional Automated Transport

Dit project richt zich op de technologische ontwikkeling van autonome mobiliteit in het wegvervoer en de grensoverschrijdende consequenties daarvan. Daartoe worden in het project verschillende grensoverschrijdende testen van autonome voertuigen op de openbare weg gefaciliteerd waaronder platooning door trucks, de autonome shuttlebus en autonome pakketbezorging). Daarmee kan het project met zijn doel wezenlijk bijdragen aan de profilering van het programmagebied als logistieke hotspot van Europa en levert het een bijdrage aan de ontwikkeling van een grote diversiteit aan technologische innovaties die een bestanddeel zijn van toekomstige logistieke oplossingen en derhalve bijdragen aan de concurrentiepositie van het MKB.

Deze nieuwe producten kunnen worden verdeeld over 2 groepen:

- Sensortechnologie/softwaremodules (geïntegreerde beeldherkenning, navigatie, autopiloot, communicatie).
- Ondersteunende producten- en -processen voor vlootbeheer, certificeringsprogramma's, autonoom besturingssysteem op hogere voertuigsnelheid, rem- en stuursystemen, accu- en laadsystemen, veiligere voertuiginrichtingen.

Deze nieuwe producten en systemen worden binnen het project ontwikkeld en uitgetest voor procesinnovaties in goederen- en personen vervoer. Het project kan worden ingepast in het Strategische Initiatief 'Logistiek'.

In de directe projectpartnerstructuur zijn 13 MKB's incl. 10 later te selecteren MKB's (Open Innovatieplatform), 4 grote bedrijven en 4 kennisinstellingen geïntegreerd; daarnaast participeren nog 28 geassocieerde partners (waarvan 8 MKB's). De projectpartners richten zich bij de (door-)ontwikkeling van de geïntegreerde en gekoppelde producten en diensten voor autonoom personen- en goederenvervoer op kennis- waardecreatie bij toeleveranciers van de auto-industrie en de logistieke sector in de Duits-Nederlandse grensregio. Het project levert daarmee een versterking op van de positie van de Euregio Rijn-Waal als centrale schakel in de Duits-Nederlandse kennis-alliantie.

Leadpartner	Provincie Gelderland (Arnhem)
Projectpartners	Green Dino B.V. (Wageningen), VPS B.V. (Wageningen), HAN (Arnhem), ASEAG (Aachen), DAF Trucks N.V. (Eindhoven), Ford Research & Innovation Center (Aachen), IKEM (Greifswald), Kadaster (Apeldoorn), RWTH (Aachen), Spring Innovation Management (Son en Breugel), Stadtwerke Osnabrück, 10 later te selecteren NL/D MKB. Geassocieerde partners EL-KW (Arnhem), VTRON (Düsseldorf), Noldus (Wageningen), Duisburger Verkehrsgesellschaft, TÜV Rheinland (Düsseldorf), FromAtoB (Hoevelaken), Dyntec (Enschede), TU Delft, Electrobit (Braunschweig), IBEO GmbH (Hamburg), Cyclomedia (Zaltbommel), Deutsche Post (Bonn), Post NL (Den

	Haag), AON (Hamburg), RDW (Zoetermeer/Lelystad), DLR (Köln), TU (Delft), TÜV NORD Academy (Osnabrück), VDV Academy/STWO (Hannover, Osnabrück), Connect (Delft), DITCM Automotive.NL (Helmond), Autocluster.NRW (Mühlheim a.d. Ruhr), Europese Verladers Organisatie (Zoetermeer), Transport en Logistiek Nederland (Zoetermeer), vanderSloot (Rijnsburg/Venlo), Flora Bloemenveiling (Rijnsburg), Mercedes (Sindelfingen), TNO (Helmond), RWS (Helmond).
Projectvolume	8.500.000 €
Regionale relevantie	✓
Bovenregionale relevantie	✓

Standpuntbepaling Regionaal Programma-Management ERW

Inhoudelijke toetsing	Het project past in het Coöperatieprogramma Deutschland-Nederland INTERREG VA 2014-2020 Prioriteit 1 – Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht.
Kostentoetsing	De toetsing van de plausibiliteit en de redelijkheid van de kosten kon nog niet worden afgesloten.
Financieringstoetsing	Er wordt cofinanciering aangevraagd bij o.a. het Wirtschaftsministerium NRW, Land Niedersachsen, Ministerie van Economische Zaken en diverse provincies.

Strategische Agenda 2020 Euregio Rijn-Waal

Euregionale duurzame economische ontwikkeling	✓
Euregionale Soft Skills	
Euregionale Verankering	✓

Besluitvoorstel

Het project opnemen in de besluitvormingsprocedure en een standpunt voor de Euregioraad formuleren.

Projecttitel: I-AT

Volledige projectaanduiding: I-AT - Interregional Automated Transport

Geplande begindatum: 01-01-2017

Geplande einddatum: 30-06-2020

Stand van zaken per: 18-8-2016

Lead partner

Naam organisatie: Partner Provincie Gelderland

Adres, plaats: Eusebiusplein 1a 6811HE, Arnhem Nederland (Arnhem/Nijmegen)

Contactpersoon: Roland Nordbeck

Telefoonnummer: +31 26 3598915

Overige projectpartners

Naam: Partner Provincie Gelderland

Plaats: Arnhem (Arnhem/Nijmegen)

Naam: RWTH AACHEN UNIVERSITY

Plaats: Aachen (Aachen, Kreisfreie Stadt)

Naam: IKEM

Plaats: Greifswald (Greifswald, Kreisfreie Stadt)

Naam: Kadaster

Plaats: Apeldoorn (Veluwe)

Naam: ASEAG Aachener Strassenbahn und energieverzorgungs-AG

Plaats: Aachen (Aachen, Kreisfreie Stadt)

Naam: HAN (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Plaats: Arnhem (Arnhem/Nijmegen)

Naam: Spring Innovation

Plaats: Son en Breugel (Zuidoost-Noord-Brabant)

Naam: Green Dino B.V.

Plaats: Wageningen (Veluwe)

Naam: Ford Research & Innovation Center

Plaats: Aachen (Aachen, Kreisfreie Stadt)

Naam: DAF Trucks N.V.

Plaats: Eindhoven ()

Naam: Stadtwerke Osnabrück

Plaats: Osnabrück (Osnabrück, Kreisfreie Stadt)

Naam: veenis professional services B.V.

Plaats: Wageningen (Veluwe)

Naam: Partner KMU / MKB - I-AT

Plaats: Arnhem (Arnhem/Nijmegen)

Samenvatting project

Kern van de inhoud van het project "I-AT" is de samenwerking van het MKB met onderzoeksinstituten, grote ondernemingen en overheidsinstellingen uit het Nederlands-Duitse grensgebied in een projectconsortium, om de kennistransfer en productinnovaties in het Nederlands-Duitse grensgebied verder te bevorderen. Dit consortium biedt behalve een vaste projectpartnerstructuur ook ruimte voor andere MKB-bedrijven om aan dit euronetwerk deel te nemen en ervan te profiteren. Concreet gaat het daarbij om de (door-)ontwikkeling van technische innovaties en oplossingen op het gebied van automatiseringsprocessen, ICT, kunstmatige intelligentie, meet- en sensortechnologie voor de automotive- en logistieke sector. Met het oog op de verdere uitbreiding van de eigen knowhow en technologische competentie op het gebied van autonoom rijden door de ontwikkeling van prototypen en de uitvoering van testreeksen in de regio.

WP 1: Grensoverschrijdend open innovatieplatform

Realisering van een open innovatie- en testplatform voor de ontwikkeling van een automatisch rijdende shuttlebus (WEpod) op prototypebasis, in de volgende stappen:

- Conceptontwikkeling op basis van de noodzakelijke functionele eisen
- Definitie van de technische specificaties
- Ontwikkeling van een modulaire architectuur om modificaties efficiënt te kunnen uitvoeren
- Programmering en software-ontwikkeling
- Ontwikkeling individueel voertuigdesign
- Ontwikkeling van een voertuigbasis
- Ontwikkeling van een prototype
- Verdere ontwikkeling in een open testlaboratorium met belangrijke stakeholders (Autocluster NRW, Automotive.NL, Ford)

In dit werkpakket werken de volgende partners grensoverschrijdend samen:

- RWTH uit Aachen (Universiteit, Leiding WP 1, coördinatie, systeemintegratie, ontwikkeling prototypen)
- Green Dino uit Wageningen (MKB, ontwikkeling autopiloot en testfasen veiligheid)
- Spring Innovation uit Son en Breugel (MKB, technisch projectmanagement, functioneel bestek)
- Kadaster uit Apeldoorn (Private-Public-Partnership, HD-kaarten, navigatie en routeplanning)
- Ford uit Aachen (grote onderneming, ontwikkeling sensortechnologie)
- Provincie Gelderland uit Arnhem (overheid, doorontwikkeling WEpod, licentieverlening, verzekeringen etc.)

Verder zijn volgende geassocieerde partners bij het werkpakket 1 betrokken (zonder kosten):

FromAtoB uit Hoevelaken (MKB, design voertuigcomponenten), Dyntec uit Enschede (MKB, ondersteuning ontwikkeling industrieel design), EL-KW uit Arnhem (MKB, ondersteuning ontwikkeling industrieel design), VTRON uit Düsseldorf (MKB, ontwikkeling sensor- en cameratechnologie), TU Delft (universiteit, softwareontwikkeling), Electrobit uit Braunschweig (grote onderneming, softwareontwikkeling) en IBEO GmbH uit Hamburg (MKB, sensortechnologie, ondersteuning industrieel design).

De geselecteerde partners en de grensoverschrijdende samenwerking in dit projectconsortium verduidelijken de cross-over van dit werkpakket: technologische ontwikkelingen o.a. op het gebied van 3-D-printing, robotica en sensortechniek worden getest en tot een eerste concrete implementatie gebracht door een samenwerking van kennisinstellingen, grote ondernemingen en kleine flexibele en hoog gespecialiseerde MKB-bedrijven. Het projectconsortium is hierbij geen closed shop, maar biedt andere MKB's en gespecialiseerde dienstverleners als innovatieplatform bewust ruimte en budget voor nieuwe mobiliteitspartnerschappen. Daarom wordt 20% van het totale budget voor dit werkpakket nog gereserveerd voor aanvullende MKB-partnerschappen (tenminste 10 nieuwe MKB) en innovaties. De ontwikkeling van de hardware en software vindt hierbij op modulaire basis plaats, om zo de meerwaarde voor andere MKB's en afnemers te vergroten en de technologietransfer verder uit te bouwen.

Het werkpakket heeft een looptijd van 36 maanden en omvat een budget van 1,8 miljoen euro.

Na afronding van dit werkpakket zijn o.a. de volgende producten/doelen gerealiseerd: nieuwe producten in de sensortechnologie (geschikt voor toepassing in verschillende branches), software-modules (beeldherkenning, navigatie, autopiloot, communicatie), ondersteunende producten voor vlootbeheer, resultaten/protocollen van testprogramma's voor de certificering en kwaliteitscontrole, geoptimaliseerde automatische besturing op hogere voertuigsnelheid (tot 50 km/u), geoptimaliseerde rem- en stuursystemen, doorontwikkeling accu- en laadtechnologie, robuustere en veiligere voertuigrichtingen.

WP 2: Grensoverschrijdende doorontwikkeling platooning trucks

Grensoverschrijdende doorontwikkeling en testbedrijf voor (deels) autonoom rijdende trucks in het grensgebied tussen Gelderland en NRW aan de hand van het voorbeeld van 'bloemen/plantentransporten'. Achtergrond: tot dusver mogen de in LZV's (Lang en Zwaar Vervoer) vervoerde bloemen/planten niet de grens oversteken en moeten op overslagterminals zoals bijv. Venlo kostenintensief op kleinere trucks worden overgeslagen. De bedoeling is dat deze lading nu rechtstreeks op meerdere kleine vrachtwagens wordt verladen, die in een (deels) autonoom rijdend konvooi de vracht over de grens vervoeren. Dit gebeurt door de volgende maatregelen:

- Evaluatie welke transporten van Nordrhein-Westfalen naar Nederland geschikt zijn voor een (deels) autonoom rijdend konvooi
- Doorontwikkeling en toepassing van een concrete business case op het gebied van 'Logistiek bloementransporten' voor het MKB, overslagterminals, bloemenveilers, klanten en logistieke ondernemingen
- Prototypische aanpassingen van kleinere transportvoertuigen om deze te gebruiken als zogenoemde 'platooning truck' (deels autonome, in konvooi rijdende vrachtwagens)
- Ontwikkeling van nieuwe modules en meettechnieken voor de gegevensverzameling
- Ontwikkeling van oplossingen voor rusttijden en verzekeringen
- Testritten in Lelystad, Helmond en het Mercedes-testparcours
- Evaluatie van de testresultaten, aanpassingen en kennisverspreiding

In dit werkpakket werken de volgende partners grensoverschrijdend samen:

- DAF uit Eindhoven (grote onderneming, leiding WP 2, doorontwikkeling truck)
- IKEM uit Greifswald (universiteit, ontwikkeling vervoersketen)

Verder zijn volgende geassocieerde partners bij het werkpakket 2 betrokken (zonder kosten):

RDW uit Zoetermeer (overheid, projectmanagement), vanderSloot uit Rijnsburg/Venlo (MKB, ontwikkeling vervoersketen), Flora Bloemenveiling uit Rijnsburg (grote onderneming, ontwikkeling vervoersketen), Mercedes uit Sindelfingen (grote onderneming, doorontwikkeling truck), TNO uit Helmond (grote onderneming, doorontwikkeling truck) en RWS uit Helmond (overheid, ontwikkeling vervoersketen).

Het werkpakket heeft een looptijd van 12 maanden en omvat een budget van 2,3 miljoen euro.

Na afronding van het werkpakket zijn o.a. de volgende producten/doelen gerealiseerd: resultaten testfasen (protocollen software en communicatie); een voordeligere, milieuvriendelijkere, snellere en flexibelere transportmethode tussen NRW en NL; geoptimaliseerde vervoersketen; impactanalyse voor openbare-wegbeheerders; risicoanalyse voor verzekeraars, vergunningsinstanties, certificeringen etc.; kenniswinst voor andere diensten, scholing, advisering etc.

WP 3: Technologische innovatie en testbedrijf pakketvoertuigen

De pakketbezorging is een hoog gespecialiseerd en technologie-intensief segment van de logistieke branche. De logistieke ondernemingen hebben er een groot belang bij om kosten te sparen, efficiënter te werken en van de technologische ontwikkelingen te profiteren. Tegelijkertijd hebben de gemeenten behoefte aan veilig en milieuvriendelijk vervoer van personen, goederen en afval; geïntegreerde logistieke concepten voor goederen en mensen zijn de toekomst. Tegen deze achtergrond wordt in dit werkpakket een testbedrijf opgezet en uitgevoerd voor een autonoom rijdend personenvoertuig (stadwerke Osnabruck) en pakketbezorging (Deutsche Post) in de stad Osnabrück en wel door de volgende maatregelen:

- Aankoop van een shuttle-voertuig en instrumentatie met in WP1 ontwikkelde modules voor automatisch rijdende wordt aangepast in overleg met WP1.
- Ontwikkeling van toepassings specifieke technologie (sensoren, testapparatuur, simulatietools etc.)
- Realisering van de routes met de vereiste digitale kaarten, verzekeringen, licenties, certificeringen etc.
- Ontwikkeling modelproef met zowel de Duitse als de Nederlandse post (pakket bezorging)
- Intensieve public relations gericht op verkeersdeelnemers (veiligheid en comfort), bezorgingsdiensten etc.
- Kennisontwikkeling beleving van passagiers en andere weggebruikers
- Evaluatie en analyse testgegevens, aanpassing technologieën

In dit werkpakket werken de volgende partners grensoverschrijdend samen:

- Stadtwerke Osnabrück uit Osnabrück (grote onderneming, leiding WP 3)
- RWTH uit Aachen (universiteit, ontwikkeling modelproef & business case)
- Kadaster uit Arnhem (overheid, HD-kaarten)
- Provincie Gelderland uit Arnhem (overheid, projectmanagement)
- HAN uit Arnhem (universiteit, ontwikkeling testfasen, evaluatie)

Verder zijn volgende geassocieerde partners bij het werkpakket 3 betrokken (zonder kosten):

EL-KW uit Arnhem (MKB, ontwikkeling modelproef & business case), Noldus uit Wageningen (MKB, ontwikkeling modelproef & Business case), Cyclomedia uit Zaltbommel (MKB, ontwikkeling kaartmaterial), Ibeo Automotive Systems GmbH uit Hamburg (MKB, technologie), Deutsche Post uit Bonn (grote onderneming, ontwikkeling modelproef) en Post NL (grote onderneming, ontwikkeling modelproef).

Het werkpakket heeft een looptijd van 36 maanden en omvat een budget van 1,9 miljoen euro.

Na afronding van het werkpakket zijn o.a. de volgende producten/doelen gerealiseerd: doorontwikkeling voertuigtechniek, concept voor 24/7 – bedrijf, business case met afspraken transportdiensten, de nodige geo-informatie en HD-kaarten, kenniswinst voor andere diensten, scholing, advisering etc.

WP 4: Technologische innovaties en ontwikkeling business cases personenvervoer

Ontwikkeling en uitvoering van een testprogramma voor een autonoom rijdende shuttlebusdienst in de corridor RWTH Aachen - Universitätsklinikum – Vaals voor studenten, medisch personeel, patiënten en familieleden uit het Klinikum door de volgende maatregelen:

- Integratie van in WP1 ontwikkelde modules op bestaand voertuigconcept.
- Ontwikkeling van toepassings specifiek benodigde technologie (sensoren, testapparatuur, simulatietools etc.)
- Realisering van de vereiste corridors met digitale kaarten, verzekeringen, licenties, ontheffingen, certificeringen etc.
- Ontwikkeling modelproef met ondernemingen
- Ontwikkeling van mobiliteitsdiensten voor eindklanten (bijv. apps)
- Intensieve public relations gericht op verkeersdeelnemers, buslijnen etc.
- Evaluatie en analyse testgegevens, aanpassing technologieën

In dit werkpakket werken de volgende partners grensoverschrijdend samen:

- ASEAG uit Aken (grote onderneming, leiding WP 4, ontwikkeling modelproef)
- VPS uit Wageningen (MKB, advisering, ontwikkeling modelproef)
- Green Dino uit Wageningen (MKB, ontwikkeling modelproef)
- RWTH uit Aken (universiteit, projectmanagement)
- HAN uit Arnhem (universiteit, ontwikkeling modelproef & evaluatie)
- Kadaster uit Apeldoorn (overheid, HD-kaarten)
- IKEM uit Greifswald (onderzoeksinstituut, ontwikkeling modelproef)

Verder zijn volgende geassocieerde partners bij het werkpakket 4 betrokken (zonder kosten):

Noldus uit Wageningen (MKB, ontwikkeling modelproef & business case), Duisburger Verkehrsgesellschaft (grote onderneming, ontwikkeling modelproef), Cyclomedia uit Zaltbommel (MKB, ontwikkeling kaartmateriaal), AON uit Hamburg (grote onderneming, ontwikkeling verzekeringsconcept), RDW uit Zoetermeer (Lelystad (overheid, regelen van vergunningen, ontheffingen) en TÜV Rheinland uit Düsseldorf (overheid, regelen van vergunningen).

Het werkpakket heeft een looptijd van 36 maanden en omvat een budget van 1,0 miljoen euro.

Na afronding van het werkpakket zijn o.a. de volgende producten/doelen gerealiseerd: ontwikkeling grensoverschrijdende testroute, ontwikkeling van een flexibel product voor het openbaar vervoer, testresultaten, nieuwe softwareproducten incl. visualisatiemodellen, kenniswinst voor andere diensten, scholing, advisering etc.

WP 5: Verdere ontwikkeling administratieve randvoorwaarden als basis voor business cases

Voor de ontwikkeling van concrete business cases worden in dit werkpakket de volgende maatregelen gepland:

- Inventarisatie van de bestaande regelgeving voor autonome besturingsfuncties en autonoom rijden in Duitsland en Nederland
- Het betrekken van de voertuigregistrerende instanties en verzekeringen bij de concrete testprogramma's.
- Ontwikkeling van andere en alternatieve gebruiksmogelijkheden in het wegbeheer gebaseerd op human factors, beleving van veiligheid en comfort bij weggebruikers in de testgebieden.
- Het in kaart brengen en ontwikkelen van feiten m.b.t. open punten op het gebied van gegevensgebruik, -bescherming en -beveiliging, financiering en planning van het openbaar vervoer en infrastructuur (bijv. doorontwikkeling van elektronische verkeersgeleidingssystemen en koppeling met het autonome rijden)
- Ontwikkeling van een digitale roadmap voor autonoom rijdend verkeer en logistiek in het grensgebied

In dit werkpakket werken de volgende partners grensoverschrijdend samen:

- ASEAG uit Aken (grote onderneming, leiding WP 5, ontwikkeling mobiliteitsconcept)
- IKEM uit Greifswald (onderzoeksinstituut, ontwikkelingsactiviteiten)
- VPS uit Wageningen (MKB, projectmanagement, advisering)

Verder zijn volgende geassocieerde partners bij het werkpakket 5 betrokken (zonder kosten):

DLR uit Köln (universiteit, onderzoek & evaluatie), TNO en TU Delft uit Delft (onderzoeksinstituut, onderzoek & evaluatie), AON uit Hamburg (grote onderneming, controles en risicobeheer), RDW uit Zoetermeer (overheid, regelen van vergunningen, ontheffingen), TÜV NORD Academy uit Osnabrück (overheid, regelen van vergunningen), VDV Academy en STWO uit Hannover/Osnabrück (netwerk, inbrengen van kennis i.s.m. WP 2), Connect uit Delft (netwerk, inbrengen van kennis), DITCM automotive.NL uit Helmond (netwerk, inbrengen van kennis), Autocluster.NRW uit Mühlheim a.d. Ruhr (netwerk, matchmaking en productontwikkeling), Europese Verladers Organisatie uit Zoetermeer (netwerk, inbrengen van kennis en toetsing business cases) en Transport en Logistiek Nederland uit Zoetermeer (netwerkverbund, inbrengen van kennis).

Het werkpakket heeft een looptijd van 36 maanden en omvat een budget van 0,8 miljoen euro.

Na afronding van het werkpakket zijn o.a. de volgende producten/doelen gerealiseerd:

rentabiliteitsberekeningen, roadmap voor een digitale infrastructuur in het grensgebied; business cases voor infrastructuur, wegbeheer en wetsaanpassingen, verzekeringsproducten.

Naast de beschreven projectpartnerstructuur vindt een samenwerking met andere ondernemingen, stakeholders en gelieerde partners uit de regio plaats, om aanvullende knowhow voor het projectwerk te kunnen benutten en de succesvolle netwerken voor dit project verder uit te bouwen. De samenwerking vindt hierbij plaats op basis van de informatieverschaffing, de deelname aan en integratie in het innovatieplatform in werkpakket 1, de deelname aan de testprogramma's in de werkpakketten 2, 3 en 4 alsmede de integratie in de inventarisatie en evaluatie van de open administratieve randvoorwaarden als fundament voor de business cases in werkpakket 5.

WP 6: Projectmanagement & public realtions

Het werkpakket omvat het projectmanagement van de Provincie Gelderland in samenwerking met de partner Spring Innovation Management met de volgende activiteiten:

Administratieve en financiële uitvoering van het INTERREG-subsidieproject met de volgende taken:

- Projectvoorbereiding en -aanvraag
 - Financiële afwikkeling van het project: controlling, uitbetalingsaanvragen, ondersteuning MKB en andere partners
 - Administratieve afwikkeling van het project: verslaglegging: uitwerking van de benodigde documenten en formulieren, naleving aanbestedingsregels etc., projectwijzigingen
 - Controlling: het bewaken en realiseren van de projectinhoud, milestones, indicatoren en andere doelstellingen
- Inhoudelijke leiding en projectmanagement totaal project
- Algehele inhoudelijke leiding over en coördinatie van de afzonderlijke werkpakketten
 - Integratie in projectmanagement in de afzonderlijke werkpakketten
 - Inhoudelijke begeleiding van de technologische ontwikkeling en waarborging van de technologietransfer tussen universiteiten en MKB alsmede naar derden/het algemene publiek
 - Communicatie, projectpartnerbijeenkomsten

Op welke doelgroepen is het project gericht? Hoe worden deze doelgroepen bereikt?

Het project is daarom in eerste instantie gericht op de volgende doelgroepen:

- MKB
- Overheden
- Regionale en nationale politieke besluitvormers en ministeries
- Grote ondernemingen
- Universiteiten en kennis-/onderzoeksinstituten
- Openbaar-vervoerbeheerders en vervoersbedrijven
- Verkeersdeelnemers en burgers

Om de doelen en doelgroepen te bereiken worden in de verschillende werkpakketten samenwerkingsverbanden gevormd tussen kleine en flexibele MKB's, grote ondernemingen als grote technologieafnemers en onderzoeksinstituten als kennisdragers. De vraag vanuit het MKB en grote ondernemingen naar dit project maakt duidelijk dat daardoor ook inderdaad het MKB als primaire INTERREG-doelgroep wordt bereikt en dat door dit project ook met name nieuwe MKB's worden ontsloten die niet eerder bij INTERREG-projecten betrokken waren. Door de netwerken die in het kader van de werkpakketten worden gecreëerd, en door een intensieve public relations zal het mogelijk zijn de verkregen kennis wederom over andere grotere kanalen en netwerken te verspreiden en ook andere MKB's te stimuleren zich bij de projectconsortia aan te sluiten. De begeleidende public relations en de samenwerking met belangrijke clusters en bedrijfsorganisaties moet daarom brede publiciteit voor het project opleveren met het doel om het grensgebied bovenregionaal en nationaal als belangrijke innovatieregio in de markt te zetten.

Waarom is het project noodzakelijk in het licht van de huidige situatie in het programmagebied?

Het Nederlands-Duitse grensgebied behoort tot de belangrijkste verkeersknooppunten van Europa en staat in de komende 10-20 jaar voor enorme uitdagingen. Vooral op de weg zal het grensoverschrijdende goederen- en personenvervoer nog verder toenemen. Nieuwe – en de maatschappij veranderende – innovaties zoals zelfrijdende auto's zullen op korte tot middellange termijn ingang vinden en de maatschappij en het bedrijfsleven voor nieuwe uitdagingen stellen.

Het 'Strategisch Initiatief Logistiek' geeft in dit verband een treffende beschrijving van de uitdagingen en problemen voor de sectoren logistiek en vervoer (uittreksel uit 'SI Logistiek'): 'De Nederlandse economie wordt van oudsher door internationale handel gekenmerkt. Met de mainports Rotterdam en Schiphol is het niet verwonderlijk dat 12% van de werkzame bevolking in de topsector logistiek werkt. Nordrhein-Westfalen is één van de belangrijkste verkeersknooppunten in Europa en profileert zich vanuit de traditie van handel en industrie, en met een zeer uitgebreide infrastructuur, als de nummer 1 logistieke hotspot in Europa. Ook voor Neddersachsen is de logistiek één van de belangrijkste branches.

Maar dat is de ene kant van het verhaal. Er is ook een andere kant (uittreksel uit 'SI Logistik'): 'De logistieke sector kent echter een aantal actuele problemen. Er is een tekort aan gekwalificeerd personeel op alle niveaus. Er zijn veel middelgrote en kleine bedrijven met een lage innovatiegraad. De marges staan onder druk en de CO2-uitstoot moet omlaag.'

Op dit maatschappelijke en technologische proces wil het project een antwoord vinden door de komende uitdagingen en veranderingen niet als probleem, maar als kans te zien; de kosten moeten worden verlaagd, de veiligheid moet worden verhoogd, nieuwe kansen voor het openbaar vervoer en nieuwe mobiliteitsdiensten moeten worden benut. Dit project wil de grensregio's niet alleen zien als een door het toenemende verkeer belast gebied, maar vooral ook als motor en trefpunt voor technologische ontwikkelingen in de automotive- en vervoersbranche met haar vele kleine en middelgrote ondernemingen. Juist omdat de regio over het benodigde potentieel beschikt en de logistiek een belangrijke economische sector voor de grensregio is, is er behoefte aan een door de overheid gesubsidieerde startfinanciering via INTERREG teneinde het potentieel te activeren en uit te bouwen en het bedrijfsleven belangrijke impulsen te geven tot een versterkte samenwerking en de vorming van grensoverschrijdende allianties/samenwerkingsverbanden.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

De provincie Gelderland is wereldwijd de eerste regio waarin testritten van autonoom rijdende voertuigen op openbare wegen worden uitgevoerd (WEpods). Daarnaast vonden in deze regio al testritten van zogenaamde 'platooning trucks' plaats – deels autonoom, in konvooi rijdende vrachtwagens. Op dit gebied verricht ook de RWTH Aken al jarenlang research. Het is de bedoeling de hierbij gerealiseerde kennis en technologie nu verder uit te breiden om zo te komen tot de ontwikkeling van innovatieve producten met name in de sensortechnologie, robotica, softwareontwikkeling, ICT, meet- en precisietechnologie. Deze ontwikkelingen zullen dan in elk nieuw voertuigconcept worden weerspiegeld. Door de cross-over naar andere gebieden zal de logistieke sector in het Nederlands-Duitse grensgebied een pioniersrol vervullen in de technologische ontwikkeling van autonoom rijden en de afstemming van de wetgeving en planologische regelgeving tussen twee nationale staten binnen de EU. Naast de ontwikkeling van de geplande nieuwe technologische producten belooft het project ook innovaties in de grensoverschrijdende afstemming van wet- en regelgeving, vergunningsvoorwaarden, TÜV-procedures, certificeringen, beleving van passagiers en andere weggebruikers etc., waaruit zich ook weer nieuwe serviceproducten kunnen ontwikkelen.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten "Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied" (prioriteit 1) "Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied" (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Doel van het project is de ontwikkeling van technologische innovaties voor de mobiliteits- en logistieke sector, om deze beter toe te rusten voor de markt van de toekomst 'Autonoom/zelfstandig rijden'. De belangrijkste eerste stap is hierbij de realisering van een projectstructuur die ondernemingen in staat stelt hun knowhow verder uit te breiden, kennis en prikkels voor nieuwe technologische ontwikkelingen op te doen en met name ook nieuwe grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden met andere ondernemingen en kennisinstellingen aan te gaan die het innovatiepotentieel in het MKB vergroten. Daarbij ligt de focus exemplarisch op de belangrijkste logistieke segmenten 'vrachttransporten', 'pakketlogistiek' en 'personenvervoer'. Concreet moeten de volgende doelen worden bereikt:

- Toename van de product- en procesinnovaties in het MKB
- Vergroting van het potentieel aan gekwalificeerde arbeidskrachten in de grensregio
- Verhoging van de innovatiegraad in kleine en middelgrote ondernemingen
- Uitbreiding van de kennis in onderzoeksinstellingen over autonoom rijden
- Bevordering van de kennistransfer vanuit onderzoeks- en academische instellingen naar het MKB
- Bevordering van de kennis- en technologietransfer van grote ondernemingen naar het MKB
- Bevordering van nieuwe zakenrelaties en samenwerkingsverbanden tussen het MKB en grote ondernemingen
- Snellere stijging van de werkgelegenheid door ontsluiting van nieuwe markten
- Vergroting van de afzetkansen voor nieuwe producten en ontsluiting van nieuwe afzetmarkten in het buitenland
- Verhoging van de verkeersveiligheid door snel en veilig reagerende voertuigen
- Vergroting van het maatschappelijk draagvlak voor gedeeltelijk geautomatiseerd en autonoom rijden door aandacht voor human factors.
- Vermindering van het brandstofverbruik en daarmee reductie van de CO₂-uitstoot door platooning trucks

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

De centrale verkeersgeografische ligging van het Nederlands-Duitse grensgebied in Europa met belangrijke oost-west-verbindingen vraagt om een gezamenlijke aanpak van beide landen als het gaat om belangrijke verkeerstechnische, voor de toekomst relevante vraagstukken. De toekomstige intelligente mobiliteit voor mensen en goederen kan en mag niet bij de grens ophouden door een ontbrekende afstemming en ontoereikende ontwikkelingen. Nordrhein-Westfalen met zijn sterke automotive-sector in samenspel met de moedige ontwikkeling op het gebied van (deel-)autonoom rijden in Nederland kan een sterke combinatie opleveren die de voorbeeldfunctie van de regio als logistieke hotspot in de EU kan versterken. De verschillende competenties kunnen hierbij uitstekend en zinvol in een matchmaking-proces met elkaar worden gecombineerd. Hieruit kunnen ook nieuwe afzetkansen voor de Nederlandse automotive- en toeleveringsindustrie resulteren. Deze toekomsttechnologie van het autonome rijden vraagt van de ondernemingen een sterkere grensoverschrijdende samenwerking met andere ondernemingen op internationale basis, om daardoor ook nieuwe buitenlandse markten te kunnen ontsluiten. Het is de partners in het project duidelijk dat de problemen en uitdagingen in het grensgebied alleen kunnen worden aangepakt en opgelost wanneer gezamenlijk en grensoverschrijdend wordt gekeken naar de logistieke, economische en financiële randvoorwaarden.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

In verband met de kennistransfer van de bij het project betrokken onderzoeksinstituten naar de ondernemingen zal het project een significante bijdrage leveren aan het vergroten van het innovatiepotentieel in het MKB, nieuwe leveringsrelaties met grote ondernemingen op te bouwen en daardoor het tekort aan gekwalificeerd personeel in de ondernemingen te bestrijden; er kunnen zich nieuwe MKB's vestigen en er kunnen nieuwe bedrijventerreinen ontstaan.

Met name juist de uitbreiding van de grensoverschrijdende samenwerking tussen autoriteiten, controle instanties etc. in dit project in het kader van regel- en systeemaanpassingen en de uitwisseling van kennis en documenten leidt tot het elimineren van grensoverschrijdende lacunes en knelpunten op vervoersgebied. Deze gezamenlijke aanpak van beide landen kan de ontwikkeling van een vrijere markt met onderling geharmoniseerde regelingen en minder restricties stimuleren. Nationale 'lappendekens' van wet- en regelgeving kunnen dan voorgoed tot het verleden behoren.

Geplande kosten	
Geraamde subsidiabele projectkosten	
Personeelskosten	€ 6.550.000,00
Overige kosten	€ 1.950.000,00
(-) Inkomsten	
Totaal	€ 8.500.000,00

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 2.899.400,00	34,11 %
Partner KMU / MKB - I-AT	Privat / Privaat	€ 180.000,00	2,12 %
veen professional services B.V.	Privat / Privaat	€ 49.860,00	0,59 %
Stadtwerke Osnabrück	Öffentlich / Publiek	€ 119.861,00	1,41 %
DAF Trucks N.V.	Privat / Privaat	€ 570.347,00	6,71 %
Ford Research & Innovation Center	Privat / Privaat	€ 469.729,00	5,53 %
Green Dino B.V.	Privat / Privaat	€ 60.002,00	0,71 %
Spring Innovation	Privat / Privaat	€ 29.578,00	0,35 %
HAN (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)	Öffentlich / Publiek	€ 99.578,00	1,17 %
ASEAG Aachener Strassenbahn und energieversorgungs-AG	Privat / Privaat	€ 282.119,00	3,32 %
Kadaster	Öffentlich / Publiek	€ 300.008,00	3,53 %
IKEM	Privat / Privaat	€ 128.311,00	1,51 %
RWTH AACHEN UNIVERSITY	Privat / Privaat	€ 310.007,00	3,65 %
Partner Provincie Gelderland	Öffentlich / Publiek	€ 300.000,00	3,53 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 5.600.600,00	65,89 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 3.500.000,00	41,18 %
Ministerie van Economische Zaken	Öffentlich / Publiek	€ 629.850,00	7,41 %
MWEIMH NRW	Öffentlich / Publiek	€ 692.835,00	8,15 %
Niedersächsische Staatskanzlei	Öffentlich / Publiek	€ 356.915,00	4,20 %
Provincie Gelderland	Öffentlich / Publiek	€ 277.000,00	3,26 %
Provincie Noord-Brabant	Öffentlich / Publiek	€ 144.000,00	1,69 %
Totaal		€ 8.500.000,00	100 %

INTERREG VA

Regional Skills Labs

De agrofood sector behoort in Nederland en in Duitsland tot de grootste goederenproducerende bedrijfstakken. De sector staat voor ingrijpende veranderingen onder invloed van markttrends en technologische ontwikkelingen. Daarvoor is goed gekwalificeerd personeel en innovatief vermogen in het MKB onontbeerlijk. De instroom van medewerkers in de sector blijft echter achter. Ook hebben bedrijven moeite met het vinden van de juiste bijscholingscursussen.

Het initiatief "Regional skills labs" brengt (toekomstige) medewerkers en ondernemers in de agrofood sector samen in fysieke testcentra om kennis te maken met en te oefenen met de nieuwste technologie en om innovatieve bedrijfsproposities te ontwikkelen voor nieuwe markttrends. Iedere regional skills lab heeft zijn eigen specifieke speerpunten: intelligent management in de tuinbouw; nieuwe markttrends; innovatieve, internationale en interculturele bedrijfsvoering; smart farming; en smart food processing. In skills labs geven ondernemers sturing aan de aan te leren vaardigheden.

Alle vijf skills labs hebben een sterk internationale oriëntatie en werken intensief samen: de cursisten en ondernemers verbonden aan de regional skills labs nemen deel aan activiteiten in meerdere skills labs, waardoor de cursisten getraind worden in de nieuwste vaardigheden en verschillende aspecten van de agrofood sector. Nederlandse en Duitse deelnemers nemen gemixt deel aan de trainingen. De deelnemers komen zo binnen de Euregio in aanraking met partijen in de belangrijkste exportmarkt van hun (toekomstige) bedrijf.

In totaal nemen minimaal 200 ondernemers en 500 (toekomstige) werknemers in de agrofood sector deel aan het skills labs programma gedurende de projectperiode. Binnen het project worden 10 nieuwe product-markt-combinaties ontwikkeld.

Leadpartner	Huis van de Brabantse Kempen (Middelbeers)
Projectpartners	IMBSE GmbH (Krefeld), Citaverde (Roermond), AOC Oost (Doetinchem), Agrobusiness Niederrhein e.V. (Straelen), Landwirtschaftskammer (Kleve).
Projectvolume	1.710.000 €
Regionale relevantie	✓
Bovenregionale relevantie	✓

Standpuntbepaling Regionaal Programma-Management ERW

Inhoudelijke toetsing	Het project past in het Coöperatieprogramma Deutschland-Nederland INTERREG VA 2014-2020 Prioriteit 1 – Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht.
Kostentoetsing	De toetsing van de plausibiliteit en de redelijkheid van de kosten kon nog niet worden afgesloten.

Financieringstoetsing	Er wordt cofinanciering aangevraagd bij o.a. het Wirtschaftsministerium NRW, Ministerie van Economische Zaken en diverse provincies.
Strategische Agenda 2020 Euregio Rijn-Waal	
Euregionale duurzame economische ontwikkeling	✓
Euregionale Soft Skills	✓
Euregionale Verankering	✓
Besluitvoorstel	
Het project opnemen in de besluitvormingsprocedure en een standpunt voor de Euregioraad formuleren.	

Projecttitel: Regional Skills Labs

Volledige projectaanduiding: Regionale Skills Labs - Versterking van het regionale MKB door training van toekomstgeoriënteerde vaardigheden bij (toekomstige) werknemers en ondernemers in de agrofood sector

Geplande begindatum: 01-01-2017

Geplande einddatum: 31-12-2020

Stand van zaken per: 7-10-2016

Lead partner

Naam organisatie: Huis van de Brabantse Kempen (Provincie Noord-Brabant)

Adres, plaats: Doornboomstraat 30 5091CB, Middelbeers Nederland (Zuidoost-Noord-Brabant)

Contactpersoon: Paul Schellekens

Telefoonnummer: +31 6 29056427

Overige projectpartners

Naam: Huis van de Brabantse Kempen (Provincie Noord-Brabant)

Plaats: Middelbeers (Zuidoost-Noord-Brabant)

Naam: IMBSE GmbH

Plaats: Krefeld (Krefeld, Kreisfreie Stadt)

Naam: CITAVERDE College Roermond

Plaats: KB Roermond ()

Naam: AOC Oost / Kenniswerkplaats

Plaats: Doetinchem (Achterhoek)

Naam: Agrobusiness Niederrhein e.V.

Plaats: Straelen (Kleve)

Naam: Landwirtschaftskammer Kleve

Plaats: Kleve (Kleve)

Samenvatting project

De agrofood sector is in Nederland en behoort in Duitsland tot de grootste goederen producerende bedrijfstakken. De sector is zeer internationaal. De sector staat voor ingrijpende veranderingen onder invloed van markttrends en technologische ontwikkelingen. Daarvoor is goed gekwalificeerd personeel en innovatief vermogen in het MKB onontbeerlijk. De instroom van medewerkers in de sector blijft echter achter. Ook hebben bedrijven moeite met het vinden van de juiste bijscholingscursussen.

Het initiatief "regional skills labs" brengt (toekomstige) medewerkers en ondernemers in de agrofood sector samen in fysieke testcentra om kennis te maken en te oefenen met de nieuwste technologie en innovatieve bedrijfsproposities te ontwikkelen voor nieuwe markttrends. Iedere regional skills lab heeft zijn eigen specifieke speerpunten: intelligent management in de tuinbouw; nieuwe markttrends; innovatieve, internationale en interculturele bedrijfsvoering; smart farming; en, smart food processing. In iedere skills lab geven ondernemers sturing aan de aan te leren vaardigheden.

Drie regional skills labs in het Duits-Nederlandse grensgebied kunnen direct van start gaan, twee andere worden binnen het project ontwikkeld. Alle skills labs hebben een sterk internationale oriëntatie en werken intensief samen: de cursisten en ondernemers verbonden aan de regional skills labs nemen deel aan activiteiten in meerdere skills labs, waardoor de cursisten getraind worden in de nieuwste vaardigheden en verschillende aspecten van de agrofood sector. Nederlandse en Duitse deelnemers nemen gemixt deel aan de trainingen. De deelnemers komen zo binnen de Euregio in aanraking met partijen in de belangrijkste exportmarkt van hun (toekomstige) bedrijf.

In totaal nemen minimaal 200 ondernemers en 500 (toekomstige) werknemers in de agrofood sector deel aan het skills labs programma gedurende de projectperiode. Binnen het project worden 10 nieuwe product-markt-combinaties ontwikkeld.

Concrete maatregelen en activiteiten

WP 0: Projectvoorbereiding

Werven van pilotbedrijven onder de mkb-bedrijven in de omgeving van de skills labs
Partnerschap onder de aanvragers plannen en vastleggen
Aanvraagschets formuleren en vooraf communiceren
Pilotbedrijven werven die project ondersteunen (ondersteuningsbrief)
Aanvraagformulering en revisie in het kader van de adviseringsprocessen
Aanvraag indienen

WP 1: Regional Skills Labs

Het project gaat met drie Regional Skills Labs in de Euregio Rijn-Waal en de euregio rijn-maas-noord uit de startblokken. Elk Skills Lab heeft zijn eigen focus op een aantal skills, zijn eigen werkmethode, een eigen groep gecommiteerde mkb-ers en een eigen toegang tot één of meerder doelgroepen, die zich de skills eigen willen maken. Gezamenlijk vormen de Skills Labs één euregionaal Skills Lab doordat de "Skills Lab deelnemers" alle Skills Labs bezoeken en zo alle vaardigheden opdoen. Ook de LP in ieder Skills Lab Staat past zijn programma aan onder invloed van de onderlinge interactie tussen de Skills Labs.

1. Skills Lab 'Innovatieve, internationale und interculturele bedrijfvoering'

Coördinatie: CITAVERDE

Doelgroep: (toekomstige) werknemers en ondernemers

Sector: (verschillende branches binnen) de agrofood sector

Thema's: ondernemerschap, duurzaamheid, internationalisering, innovatie

Het Skillslab 'Innovatieve, internationale und interculturele bedrijfvoering' staat onder leiding van CITAVERDE en kenmerkt zich door een sterke verbinding met het (eu)regionale bedrijfsleven. De verbinding heeft tot doel om een kwalitatieve en kwantitatieve impuls te geven aan het onderwijs en aan de instroom van werknemers met de juiste skills. De juiste skills worden op een innovatieve wijze opgedaan in co-creatie met bedrijven. Ondernemers spelen een belangrijke rol in de aansturing en ontwikkeling van de kennisvragen en onderwijsmodulen. Zij fungeren ook als mentor, coach, begeleider van studenten of eigen medewerkers. CITAVERDE heeft binnen het project CVO Agro al ervaring opgedaan met een aantal onderdelen.

Het DNA van het Skills Lab Limburg bevat in ieder geval ondernemerschap, duurzaamheid, internationalisering, innovatie en ontwikkeling van vakvaardigheden. De activiteiten zijn al tijd gericht op twee of meer van deze DNA elementen.

Het Skillslab is succesvol indien er een duurzame samenwerking is ontwikkeld in 2020 tussen onderwijs, bedrijfsleven en de overige skillslabs.

Activiteiten:

- a) Uitwerken van 3 nieuwe business-cases samen door studenten in co-creatie met bedrijven en of samenwerkingsverbanden per jaar (9 totaal)
- b) Kennisvragen van klanten op een efficiënte en effectieve manier oplossen door consortium van onderwijsinstellingen en bedrijven (30 totaal)
- c) Ontwikkelen van 2 internationale leermodules op gebied van innovatieve zaken bv. sensoren en precisie landbouw in de land en tuinbouw in een attractieve digitale vorm
- d) 2 e-learning modules ter verbetering van de werknemers skills met instructies voor verbetering van werknemer skills en werkinstructies voor bedrijven
- e) Uitwisseling tussen studenten en bedrijven in workshops, seminars en bedrijfsbezoeken

2. Skills Lab 'Markttrends'

Coördinatie: Huis van de Brabantse Kempen

Doelgroep: studenten en ondernemers

Sector: landbouw

Thema's: markttrends en innovatie, natuurlijk boeren, hightech processen

De Skills Lab 'Markttrends' in de Brabantse Kempen kent twee fysieke locaties op een agrarisch bedrijf waar innovatievragen van een cluster van ondernemers rondom een afgebakend thema geanalyseerd en in de praktijk getoetst worden in samenwerking met kennis- en onderwijs instellingen. Deze innovatievragen zijn tegelijkertijd uitgangspunt voor de ontwikkeling van nieuwe leermodules die gezamenlijk door ondernemers en onderwijsinstellingen worden ontwikkeld en uitgevoerd, opdat de opleiding van studenten aansluit bij de

laatste ontwikkelingen in de agro en food sector.

2A) Locatie Boerderij Dennenburg

Op melkveebedrijf Boerderij Dennenburg worden innovatie vragen rondom nieuwe productmarktcombinaties m.b.t. natuurlijk boeren (commercieel boeren integreren met natuurbeheer) van tenminste 5 agrariërs geanalyseerd en vervolgens bij de deelnemende ondernemers en omliggende natuurgebieden getoetste in de praktijk. Dit proces wordt uitgevoerd in samenwerking met euregionale onderwijsinstellingen. Deze agrariërs en onderwijsinstellingen ontwikkelen tevens een leermodule over de nieuwe ontwikkeling natuurlijk boeren die (deels) gegeven wordt op Boerderij Dennenburg.

2B) Locatie van de Borne aardappels

Op aardappelbedrijf van de Borne worden innovatievragen rondom nieuwe productmarktcombinaties m.b.t. hightech innovaties in de agro sector (o.a. precisielandbouw; ontwikkelen van duurzame technieken in veehouderij) van tenminste 5 agrariërs geanalyseerd en vervolgens bij de deelnemende ondernemers en ondersteunende technische bedrijven getoetst in de praktijk. Dit proces wordt uitgevoerd in samenwerking met euregionale onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemers in de hightech maakindustrie. Deze ondernemers en onderwijsinstellingen ontwikkelen tevens een leermodule over de nieuwe ontwikkelingen in de hightech agromarkt die (deels) gegeven wordt bij vd Borne aardappels.

Activiteiten:

a) Clustervorming en vraagidentificatie

organisatie en samenstelling van een cluster van ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen en andere stakeholders (bijv. ondernemers uit de maakindustrie; brancheorganisaties, overheden). Vijf bijeenkomsten worden georganiseerd om innovatievragen van ondernemers met betrekking tot nieuwe product markt combinaties te identificeren.

b) Analyse PMC's

organisatie en ondersteuning van het proces waarin het cluster de theoretische analyse uitvoert m.b.t. de innovatievragen. Dit proces bestaat uit:

- SWOT analyse
 - Brainstorms
 - Haalbaarheidsstudie uitvoeren (economisch / technologisch)
- Onderdeel van de ondersteuning die het HVB biedt is de inhuur van expertise (bijv. de TuE).

c) Praktijktoets PMC's

organisatie en ondersteuning van het proces waarin de vijf nieuwe PMC's in de praktijk getoetst worden.

d) Ontwikkeling leermodules

Het cluster van ondernemers en onderwijsinstellingen gaat samenwerken om rond het thema hightech agromarkt een leermodule te ontwikkelen en te testen. Hierdoor ontstaat een onderwijsprogramma dat aansluit bij de praktijk waar agrarische ondernemers in werken. Het resultaat hiervan is een beter aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

3. Skills Labs 'Smart Tuinbouw Management'

Coördinatie: IMBSE. Het Skills Lab 'Smart Tuinbouw Management' stoelt op de enge samenwerking tussen IMBSE en het Versuchszentrum Gartenbau (testcentrum tuinbouw) Straelen van de Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen

Doelgroep: (toekomstige) werknemers en ondernemers

Sector: tuinbouw

Thema's: management, intelligente logistieke en productieprocessen, duurzaamheid, internationale communicatie

In het Versuchszentrum Gartenbau (testcentrum tuinbouw) Straelen worden mensen opgeleid als tuinder / kweker in de teelt van groenten en sierplanten. Tests in de kassenteelt en teelt van sierplanten vinden plaats in 30 kassen met een totale oppervlakte van 8400 m² en in een gebied van 1800 m² in de openlucht. Het testen van milieuvriendelijke productiemethoden rekening houdend met marktontwikkelingen en kwaliteitsaspecten staat in het testcentrum tuinbouw centraal.

Het Skills Labs 'Smart Tuinbouw Management' draagt in het project specifiek bij aan

- het vaststellen van de opleidingsbehoeften in verband met wijzigende beroepskwalificatie eisen onder invloed van smart industry ontwikkelingen, wijzigingen in de consumentenmarkt, distributiemogelijkheden, communicatietechnologie, efficiency en milieueisen in de bemesting en gewasbescherming, plagenbestrijding en gewasbeheer, efficiënt watergebruik en waterecologie.
- het aanleren van deze nieuwe vaardigheden aan cursisten
- modern management van tuinbouwondernemingen met speciale aandacht voor belastingvraagstukken; internationale handel en buitenlandse valuta; verkoop, inkoop en distributie; logistiek-technische planning; internationale productpresentatie, meertaligheid en interculturele communicatie.
- het inzetten van meer digitale middelen in de opleiding en bij het trainen van vaardigheden
- de uitbouw en verdieping van de contacten in de keten school-beroepsopleiding-universiteit-bedrijfsleven
- het zoeken van nieuwe wegen om te verzekeren dat er in de toekomst voldoende getalenteerde leerlingen voor de tuinbouw worden opgeleid
- het uitwisselen van informatie met het oog op innovatieve arbeidsmarkt benaderingen
- de onderlinge kennistransfer met de overige Skills Labs aan Duitse en Nederlandse zijde van de grens bij de ontwikkeling van nieuwe leermethoden en vakinhoudelijke knowhow.

Hiertoe worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- a) De organisatie van bijeenkomsten met deskundigen om de sectorrelevante innovatieprocessen te bepalen
- b) Het vaststellen van de benodigde kennis en vaardigheden bij werknemers en de toewijzing hiervan aan de potentiële doelgroepen en de classificatie naar verschillende niveaus binnen het Europese kwalificatiesysteem
- c) De ontwikkeling van leermodules voor verschillende doelgroepen in het kader van opleiding en bijscholing
- d) Het uitproberen van de leermodules in verschillende contexten
- e) Het uitproberen van de leermodules bij de cursisten van de overige euregionale opleidingsinstellingen
- f) Deelname van cursisten vanuit Straelen aan het aanbod van de overige euregionale Skills Labs
- g) Uitvoeren van disseminatieworkshops en expertbijeenkomsten

WP 2: Ontwikkeling van nieuwe Regional Skills Labs

Binnen het project zullen 2 regionale skills labs in de agrofood worden ontwikkeld. De ontwikkeling is gebaseerd op de behoefte aan personeel in de sector in (de deelregio's van) het Duits-Nederlandse grensgebied en de behoefte aan het aanleren van andere specifieke vaardigheden.

4. Skills Lab 'Smart Food Processing'

Coördinatie: AOC-Oost, regio Achterhoek

Doelgroep: (toekomstige) werknemers en ondernemers, onderwijsinstellingen

Sector: voedselverwerkende industrie

Thema's: Markttrends in de voedingsmiddelenindustrie, relevante smart industry technologieën

Het Skills Lab 'Smart Food-Processing' concentreert zich op de vaardigheden die de vakbekwame werknemer en ondernemer in een toekomstbestendig bedrijf in de voedselverwerkende industrie (foodprocessing) moeten bezitten. De twee hoofdzaken waar het Skills Lab zich op richt zijn het kwalificeren van (nieuw) personeel en vernieuwing van de opleidingen gerelateerd aan de voedingsmiddelenindustrie. In het Skills Lab 'Smart Food-Processing' maken mbo-studenten en werknemers zich kennis en vaardigheden in een realistische praktijkomgeving.

Het Skillslab vervult de rol van makelaar en bruggenbouwer en vormt het "laboratorium" voor nieuw initieel onderwijs en upgradung van zittend personeel en zij-instromers. Onderwijsinstellingen, bedrijven en overheid werken samen om vraaggestuurd op mbo 3 en 4 en mbo+ niveau top-opleidingen te organiseren. Ondernemers spelen een belangrijke rol in de aansturing en ontwikkeling van de kennisvragen en onderwijsmodulen. Zij fungeren ook als mentor, coach, begeleider van studenten of eigen medewerkers.

Het DNA van het Skills Lab bevat naast de algemene vaardigheden ondernemerschap, duurzaamheid, internationalisering en innovatie, de specialisatie in vaardigheden benodigd in de voedselverwerkende industrie. Deze vaardigheden liggen op het terrein van technologische ontwikkelingen en markttrends. De technologische ontwikkelingen die nieuwe skills vragen zijn de automatisering van de voedselverwerking door middel van ICT, i.e. smart industry ontwikkelingen en RFID markering van producten, verwarmings- en koelingstechnologie, high pressure processing, verpakkingstechnologie, transporttechnologie, gebruik van additives, genetische modificatie, 3D-printing. De belangrijkste markttrends die nieuwe skills vragen zijn voedselveiligheid en health; duurzaamheid, voorkoming van voedselverspilling en hergebruik van reststoffen; versterking van regionale productieketens en online vraag.

Activiteiten:

- a) Opzetten Skills Lab 'Smart Food-Processing'
- b) Uitwerken van 3 nieuwe business-cases samen door studenten in co-creatie met bedrijven en samenwerkingsverbanden van bedrijven per jaar (6 totaal)
- c) Kennisvragen van klanten op een efficiënte en effectieve manier oplossen door consortium van onderwijsinstellingen en bedrijven (5 per jaar, 10 totaal)
- d) Ontwikkelen van (internationale) leer- en trainingsmodules op gebied van voedselverwerkingstechnologie
- e) Training en instructie van studenten, werkenden en ondernemers in workshops, seminars bedrijfsbezoeken

Het Skills Lab is succesvol indien er een duurzame samenwerking is ontwikkeld in 2020 tussen onderwijs, bedrijfsleven en de overige skills labs.

5. Skills Lab 'Smart Farming' (Lead: Haus Riswick)

In het Skills Lab 'Smart Farming' komen de deelnemers in aanraking met smart farming arbeidsprocessen in verschillende praktijksituaties. De deelnemers in dit skills lab (scholieren, studenten, werkenden, migranten, ondernemers) leren, binnen het bereik van hun voorkennis, in het Skills Lab de omgang met de diverse

technieken uit de smart farming. Iedere aan het skills lab verbonden onderneming dekt een aantal technologieën uit de smart farming af. In de desbetreffende bedrijfscontext leren de deelnemers de omgang met de technologie kennen en trainen hun vaardigheden door deze zelf uit te testen.

Het DNA van Skills Lab 'Smart Farming' omvat naast algemene management-, bedrijfskundige en sociale vaardigheden, – zoals intelligente inzet van personeel, directvermarketing van producten, het spreken en verstaan van talen, het begrijpen en accepteren van verschillende culturele achtergronden, het gebruik van alternatieve methoden van personeelwerving, het binden van personeel, e.a. – de specifieke smart farming vaardigheden – zoals het gebruik van drones, het gebruik van smartphones en tablets, samenhang tussen inkoop en weerprognoses, enz.

Activiteiten:

- a) Ontwikkeling van het Skills Lab 'Smart Farming'
- b) Kennismaking met, instructie voor en training van smart farming competenties bij concrete landbouwbedrijven
- c) Training van management-, bedrijfswetenschappelijke en sociale competentie in teams met leerlingen met een verschillende achtergrond en opleidingsniveau en –richting
- d) Ontwikkeling van leermodules op het gebied van smart farming, management in moderne landbouwbedrijven en interculturele communicatie

Het in het kader van dit project ontstane Skills Lab 'Smart Farming' wordt onder moderatie van IMBSE en de inhoudelijke participatie van de landbouwbedrijven en Haus Riswick zelfstandig voortgezet en wordt onderdeel van Agrobusiness Niederrhein e.V. De samenwerking met de andere regional skills labs in het grensgebied wordt gecontinueerd.

WP 3: Internationalisering op armlengte

Coördinatie: CITAVERDE

Doelgroep: (toekomstige) werknemers en ondernemers, docenten, onderwijsinstellingen

Sector: Agrofood sector

Thema's: Internationalisering

Door de intensieve samenwerking tussen de regionale skills labs vormen zij in feite samen één Euregionaal skills lab, waarbij een grote diversiteit aan vaardigheden aangeleerd kan worden en waarbij er sprake is van internationalisering op fietsafstand.

De voedselverwerkende industrie en de landbouw zijn onderhevig aan invloeden op de wereldmarkt en zijn sterk afhankelijk van internationale markt- en prijsontwikkelingen. Een internationale oriëntatie is daarom een onontbeerlijke vaardigheid voor zowel de ondernemer als voor de werknemer in de agrofood sector. Voor Nederlandse bedrijven vis Duitsland de grootste afzetmarkt. Nederland behoort tot de top 3 van Duitse afzetmarkten. Een internationale oriëntering binnen de reikwijdte van de euregio Rijn maas noord en de Euregio Rijn-Waal levert daardoor al snel meer op dat internationalisering ver weg.

De project partners van dit project werken zo intensief samen, dat zij samen één euregionaal skills lab zijn, weliswaar met vijf afzonderlijke locaties. Studenten en mensen die een bijscholingscursus volgen zijn verplicht meerder regionale skills labs te bezoeken. Ondernemers worden ook gestimuleerd de skills lab buiten hun eigen regio te bezoeken.

Activiteiten:

1. Deelname van studenten en leerlingen, zij-instromers, werknemers, ondernemers en docenten aan meerdere regionale skills labs
2. Intervisie en collegiale consultatie bij de ontwikkeling van leermodules
3. Ontwikkeling en gebruik van e-learning modules aan beide zijden van de grens
4. Professionalisering van docenten
5. Taalcursussen
6. Workshops intercultureel en sociale verschillen en kansen op de arbeidsmarkt, inclusief gedragstraining
7. Gastlezingendoor excellente ondernemers voor studenten en cursisten, zij-instromers, werknemers, ondernemers en docenten
8. Bedrijfsbezoeken
9. Simuleren van stages over de grens / bevorderen euregionale arbeidsmobiliteit

Het eindresultaat van dit werkpakket is de ontwikkeling van euregionale portfolio's, waarin de ontwikkeling van de cursist gedocumenteerd wordt en waarvan de resultaten van de verworven competenties op vergelijkbare wijze door werkgevers geïnterpreteerd kunnen worden. Dit alles in samenhang met het ECVET (European Credit System For Vocational Education And Training), een Europees systeem van erkenning van in het buitenland verworven onderwijsprestaties.

WP 4: Disseminatie

Coördinatie: IMBSE

Omdat de sector bestaat uit een groot aantal mkb-bedrijven is brede verspreiding van de resultaten van het project van groot belang om een sectoraal effect te bewerkstelligen. De projectpartners zullen daarom diverse methoden en materialen inzetten om de ervaringen te delen om een zo groot mogelijk duurzaam effect te veroorzaken tijdens en na afloop van het project.

Daarvoor zullen zowel algemene ervaringen over de inzet van Skills Labs als instrument voor het ondersteunen van veranderingen in de bedrijfsvoering alsook de werkwijze, de instrumenten en de inzichten bij het opdoen van de nieuwe vaardigheden in de agrofood-sector worden gedeeld en vermenigvuldigd.

Elk Skills Labs ingebed in een netwerk van relevante regionale actoren uit het bedrijfsleven, het onderwijs en de arbeidsmarkt, die de nieuwe kennis en inzichten toepassen en in hun eigen handelen overdragen. De deelnemende onderwijsinstellingen werken hun leerplannen bij en voegen nieuwe leermodules in. Ondernemingen zien door de toegenomen knowhow van personeelsverantwoordelijken de mogelijkheid groeien om (nieuwe) taken te vervullen met (nieuwe) doelgroepen. Hiertoe ontwikkelt ieder Skill Lab materiaal, die overdracht naar andere ondernemingen, die niet direct bij de Skills Labs betrokken zijn, mogelijk maakt.

De projectresultaten worden in 6 expert-workshops geëvalueerd en vervolgens in twee symposia gepresenteerd en in drukvorm beschikbaar gesteld.

WP 5: Projectmanagement

Dit arbeidspakket bevat alle activiteiten die te maken hebben met de inhoudelijke coördinatie, PR en communicatie en de administratieve en financiële afwikkeling van het project.

Op welke doelgroepen is het project gericht? Hoe worden deze doelgroepen bereikt?

Doelgroepen zijn enerzijds (toekomstige) werknemers in de agrofood sector (jongeren resp. jong volwassenen vóór en na de instap in de beroepsopleiding, mensen die wisselen van beroep, herintreders, migranten en vluchtelingen (zie onder)), anderzijds bedrijven die behoefte hebben aan nieuwe jonge vakmensen en bereid zijn om nieuwe jonge krachten op de lange termijn voor de sector op te leiden. De doelgroepen worden actief door de Skills Lab coördinatoren geworven. De Skills Labs zijn de fysieke trefpunten, waarbinnen de deelnemers elkaar treffen, samenwerken en in co-creatie werken aan innovatieve bedrijfsontwikkelingen.

Een verdere doelgroep van het project zijn de docenten in het agrofood-onderwijs, die hun eigen vaardigheden op de nieuwste stand brengen, evenals de onderwijsinstellingen die hun leermodules aktualiseren en het instrument Skills Labs in hun curriculum opnemen.

Om deze doelgroepen te bereiken, zal het volgende worden ontwikkeld en uitgevoerd:

deelname van studenten binnen hun opleiding,
voorlichtingsevenementen voor (internationale) herintreders samen met de arbeidsbureaus,
voorlichtingspublicaties in branche/sector tijdschriften,
nieuwe media/sociale media,
samenwerking met bedrijfs- en beroepsverenigingen,
PR-concept met publicaties, persconferenties, enz.

Naast het in de regio aanwezige menselijke potentieel vormt ook de immigratie door vluchtelingen in deze euregio een nieuwe uitgangspunt voor het project. Op dit punt wordt het plan geleid door de (door resultaten van enquêtes onder vluchtelingen ondersteunde) stelling dat ook uit deze kring een aantal opleidings- en arbeidsgeïnteresseerden kunnen worden geworven, die vanwege de wil om zelf resp. het gezin economisch onafhankelijk te maken positief naar de opties van de bedrijven, die nieuwe jonge krachten zoeken, zullen kijken. Aan de Duitse zijde heeft de regering onlangs de koers uitgezet om het werken voor vluchtelingen in Duitsland makkelijker te maken; soortgelijke ontwikkelingen zijn er ook in Nederland, in zoverre vormt het plan ook een grensoverschrijdend model voor het benutten van het potentieel van vluchtelingen voor het euregionaal economisch gebied. De aanvragende instanties hebben in hun huidige werk ervaring met de betreffende doelgroepen kunnen opdoen.

De Agribusiness & Food sector staat voor ingrijpende veranderingen op tal van terreinen zowel op het gebied van de toenemende vraag naar kwalitatief hoogstaande voedingsmiddelen als in het zoeken naar efficiënte oplossingen voor voedselproductie in de gehele waardeketen. Daarvoor is goed gekwalificeerd personeel en innovatief vermogen in het MKB onontbeerlijk.

De vraag naar voedingsmiddelen is onderhevig onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen onderhevig aan een continue verandering. Gezondheid, gemak en duurzaamheid zijn enkele belangrijke trends in de levensmiddelenbranche, die op diverse wijzen door bedrijven in de keten van voedselproductie en voedselverwerking wordt opgenomen. „Puur natuur“ en „regioproducten“ zijn daarnaast trends van toenemend belang, evenals de opkomst van alternatieve producten zoals bijvoorbeeld lactosevrije melk.

De consument komt onder invloed van de hevige concurrentie telkens meer in de focus in de voedingsmiddelenindustrie. Bedrijven kunnen hierbij kansen verzilveren door gebruik te maken van de beste ingrediënten en een moderne productietechnologie. Slechts door een industriële levensmiddelenproductie kan aan de eisen van kwaliteit, productveiligheid, innovatie, prijs en beschikbaarheid op ieder moment in het jaar worden voldaan.

Minimal processing, clean label, high pressure technologie, RFID, halal-productie, koosjer-productie, genetische modificatie, nanotechnologie en het gebruik van alternatieve grondstoffen zijn belangrijke trends in de procestechnologie in de voedselverwerkende industrie.

Ook in de landbouw gaat de rationalisering gestaag verder, waarbij de factor arbeid in toenemende mate wordt vervangen door kapitaalgoederen. Deze rationalisering wordt het komende decennium beïnvloed door inzet steeds meer productietechniek, ict, drones, sensortechnologie, GPS-gebruik en precisielandbouw.

De personeelsbehoefte in de landbouw daalt voortdurend. In kwalitatieve zin is aandacht voor de personeelsbehoefte in de landbouw echter groot. Door concurrentie, afbouw van landbouwsubsidies, specialisatie en technologische ontwikkelingen worden andere eisen aan landbouwpersoneel gesteld. Om het risico van verkeerd opgeleid personeel te vermijden, moeten opleiding en bijscholing in de landbouw hogere prioriteit krijgen. Het mkb-bedrijf in de landbouw maakt van scholingsaanbod duidelijk minder gebruik dan het grootbedrijf. “Een uitgekiend aanbod voor mkb-bedrijven kan helpen om niet achterop te geraken. Een praktijkgericht, efficiënt en bedrijf-toegesneden bijscholingsprogramma verhoogt bij mkb-bedrijven duidelijk de bereidheid om aan bijscholingsprogramma's deel te nemen. Daarbij moet het risico van een grote sociale tweedeling in de opleiding worden vermeden: vooral mensen met geringere kwalificaties, deeltijdwerkers, gering-verdieners en ongediplomeerden hebben nauwelijks toegang tot bijscholing. Opleidingsinstellingen moeten ook deze groepen nadrukkelijk aanspreken”, zo beveelt het PECO Institut für Nachhaltige Regionalentwicklung aan in haar adviesrapport ‘Handlungsbedarf Demografischer Wandel in der Landwirtschaft’.

Ondanks een dalend aantal arbeidsplaatsen in de agrofood sector blijft de aandacht voor human capital in de agrofood ook in politiek opzicht groot. De continuïteit in de agrofood sector is afhankelijk van een goed arbeidsaanbod op alle niveaus. De instroom van goed opgeleide medewerkers blijft echter achter bij de behoefte. Telkens meer bedrijven hebben ook grote moeite om het passende scholingsaanbod voor hun personeel te vinden, zo stelt de Human Capital Agenda voor de Topsectoren Agrofood, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. De Provincie Limburg verwacht in haar Human Capital Agenda Agrofood op grond van een grote vervangingsvraag en de snelle technologische ontwikkelingen de komende jaren een grote vraag naar goed opgeleide vakkrachten in Limburg. Vanwege de geringe uitstroom uit het onderwijs en de geringe toestroom van werkzoekenden, moeten in Limburg ook nadrukkelijk migranten worden betrokken in de scholingsprojecten. De regio Achterhoek zet in haar HCA-beleid in op de realisatie van sterkere cross-over mogelijkheden in het onderwijsaanbod en de bevordering van intersectorale mobiliteit.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

Er zijn reeds allerlei initiatieven die het gat tussen vraag en aanbod proberen te dichten (via duaal leersysteem, Centres of Expertise, Kenniswerkplaats). De voordelen van Skills Labs worden in Duitsland en Nederland daarbij nog nauwelijks benut. Bij het opleiden in Skills Labs staat het trainen van vaardigheden in een realistische omgeving op de voorgrond. Complexe, beroeps-typische handelingen en gedrag kunnen in een beschermde omgeving worden geoefend, die de realiteit zo goed mogelijk representeert. In dergelijke omgevingen is het maken van fouten niet riskant, eigenlijk zelfs gewenst als effectief instrument in een leerproces. De leerlingen zullen zekerder en beter voorbereid de beroepspraktijk ingaan.

In Duitsland en Nederland worden skills labs momenteel alleen in de opleiding van medisch personeel en in de zorg ingezet. In de Verenigde Staten vind men skills labs ook wel in het landbouw onderwijs. Het betrekken van het bedrijfsleven en het vraaggericht zoeken naar innovatiemogelijkheden om innovatieve vaardigheden aan te leren aan zowel de werkgever als de toekomstige werknemer is volledig nieuw.

In het project worden 5 verschillende skills labs ingericht met verschillende accenten en benaderingen. De continue onderlinge uitwisseling tussen de skills labs en de deelname van leerlingen in meerdere skills labs zal leiden tot vaststelling en het kopiëren van best-practices, maar een eenduidige werkwijze in de verschillende skills labs wordt nadrukkelijk niet nagestreefd. De gehanteerde werkwijze leidt één gezamenlijk euregionaal skills lab, waarbinnen deelnemers zich de meest uiteenlopende skills kunnen bekwamen.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten “Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied” (prioriteit 1) “Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied” (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

De agrofood sector kenmerkt zich door een grote veranderlijkheid, die zowel door markttrends als door technologische ontwikkelingen gedreven wordt en die daardoor ook snel evoluerende eisen aan de vaardigheden van arbeidskrachten in deze sector stelt.

Arbeidskrachten in de Agrofood ‘begeleiden’ een product vanaf het fokken, de teelt of de kwekerij via de voedselverwerking en de distributie tot op het bord van de consument in een huiskamer of een restaurant. Zelfs de afvalstromen in alle fasen behoren tot de scope van de agrofood sector. Voor dit traject zijn specialisten vereist, die naast een goed begrip voor procesoptimalisatie ook vakinhoudelijke kennis van voedsel en voeding meebrengen. Zowel in de primair productie als ook in de verwerkende industrie, de handel en distributie zijn talrijke mkb-ondernemingen aanwezig in het Duits-Nederlandse grensgebied. Landbouwproducten en voedingsmiddelen uit de regio worden over de gehele wereld geëxporteerd. Om de sterke positie van de agrofood sector duurzaam vast te houden, moet er voortdurend aandacht zijn het human capital in de sector in kwantitatief en kwalitatief opzicht op een hoger niveau te brengen.

Dit project brengt ondernemers, leerlingen, managers en opleidingsinstituten samen in skills labs. Skills labs zijn de trainingslocaties waarbinnen de deelnemers gezamenlijk de belangrijkste ontwikkelingen in de voedingsmiddelenmarkt en de relevante technologische ontwikkelingen vaststellen, de daarbij behorende vaardigheden bepalen en uittesten en samen werken aan innovatieve producten en productiemethoden. De moderne opleidingsmethoden worden gecombineerd met het aantrekkelijk maken van het werken in de agrofood sector om voldoende nieuwe studenten aan te trekken.

Op deze wijze streeft het project gelijktijdig het aanleren van actuele beroepsvaardigheden, het verhogen van arbeidspotentiala en meer innovaties.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

De agrofood sector is de grootste sector in Nederland en behoort in Duitsland ook tot de grootste sectoren. De sector is zeer internationaal, de ontwikkelingsprognoses voor Duitse en Nederlandse bedrijven in de sector zijn goed, de groeikansen zijn duidelijk groter voor internationaal georiënteerde bedrijven vanwege de economische en bevolkingsgroei in de rest van de wereld. De levensmiddelen industrie is zeer export-georiënteerd en de ervaringen laten zien dat ook in de landbouwsector steeds meer bedrijven internationaal actief zijn. Dit heeft consequenties voor activiteiten binnen het bedrijf en dus voor de vaardigheden van het personeel. Omdat Duitsland de belangrijkste afzetmarkt is voor Nederlandse bedrijven in de agrofood sector en Nederland tot de top 3 afzetmarkten voor Duitse bedrijven behoort, is een gezamenlijk Duits-Nederlands initiatief een goede optie.

Het belang van verder internationalisering wordt ook in de sector en in de politiek in beide landen onderschreven. "Toekomstige medewerkers in de agrofood sector moeten uitgesproken technische en bedrijfseconomische kwaliteiten bezitten, de taal van de landbouwer begrijpen en een brede praktijkkennis bezitten", aldus Markus Ebel-Waldmann, voorzitter van het VDL-Bundesverbandes Agrar, Ernährung, Umwelt. "Naast passie voor de groene sector behoren communicatievaardigheden, het vermogen om in teamverband te kunnen werken, zelfstandigheid en oplossingsgericht denken behoren tot de kerncompetenties. Meertaligheid geldt intussen als een voorwaarde omdat de internationale samenwerking telkens belangrijker wordt."

De Nederlandse "Human Capital Agenda – Topsector Agrofood en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen" heeft vijf speerpunten geformuleerd: 1. Attractief werkgeverschap, 2. Een leven lang leren 3. Beroepsgericht opleidingsaanbod, 4. Technologie / Bèta & Techniek, 5. Internationalisering.

De grensoverschrijdende samenwerking met toepassing van de skills labs methode sluit naadloos aan op de gewenste ontwikkeling van het menselijk kapitaal in de agrofood sector.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

Het project omvat de ontwikkeling van skills labs, de doorontwikkeling van test- en opleidingscentra tot skills labs en de samenwerking tussen de projectpartners. Ondernemingen versterken hun HR-benadering. De relatie tussen onderwijs en bedrijfsleven wordt duurzaam versterkt. De inzet van nieuwe instrumenten in de skills labs leidt tot een betere afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de agrofood sector – zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin.

Het werken in skills labs is overdraagbaar, zowel naar andere regio's als naar andere sectoren.

Geplande kosten	
Geraamde subsidiabele projectkosten	
Personeelskosten	€ 1.297.750,00
Overige kosten	€ 412.250,00
(-) Inkomsten	
Totaal	€ 1.710.000,00

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 427.500,00	25,00 %
Landwirtschaftskammer Kleve	Privat / Privaat	€ 43.750,00	2,56 %
Agrobusiness Niederrhein e.V.	Privat / Privaat	€ 18.750,00	1,10 %
AOC Oost / Kenniswerkplaats	Öffentlich / Publiek	€ 62.500,00	3,65 %
CITAVERDE College Roermond	Öffentlich / Publiek	€ 81.250,00	4,75 %
IMBSE GmbH	Privat / Privaat	€ 140.000,00	8,19 %
Huis van de Brabantse Kempen (Provincie Noord-Brabant)	Öffentlich / Publiek	€ 81.250,00	4,75 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 1.282.500,00	75,00 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 855.000,00	50,00 %
Ministerie van Economische Zaken	Öffentlich / Publiek	€ 128.250,00	7,50 %
MWEIMH NRW	Öffentlich / Publiek	€ 213.750,00	12,50 %
Provincie Gelderland	Öffentlich / Publiek	€ 28.500,00	1,67 %
Provincie Limburg	Öffentlich / Publiek	€ 28.500,00	1,67 %
Provincie Noord-Brabant	Öffentlich / Publiek	€ 28.500,00	1,67 %
Totaal		€ 1.710.000,00	100 %

b) Terugkoppeling windmolenoverleg Reichswald

Nadat op 1 september 2015 een eerste overleg over het thema “windmolens in het Reichswald” heeft plaatsgevonden, vinden deze burgemeester-overleggen regelmatig plaats. De gesprekken worden door burgermeester Van Soest in zijn functie als voorzitter van deze commissie geleid.

De laatste bijeenkomst vond op 26 september jl. plaats.

Er werd vastgesteld, dat de informatiestroom van de gemeente Kranenburg en ABO Wind naar Berg en Dal en Gennep nog niet altijd optimaal verloopt. Zo werden de Nederlandse gemeenten niet (Berg en Dal) of te laat (Gennep) geïnformeerd over een informatiebijeenkomst die door ABO Wind en Wald und Holz NRW in Kranenburg werd georganiseerd. Er is daarom afgesproken dat Kranenburg alle informatie over nieuwe ontwikkelingen en bijeenkomsten met betrekking tot het geplande windmolenpark pro-actief doorgeeft.

Verder werd de procedure rondom de inzage- en inspraaktermijn met betrekking tot het nieuwe bestemmingsplan van de gemeente Kranenburg besproken. Deze termijn wordt naar alle waarschijnlijkheid eind oktober / begin november bekend gemaakt.

Ook de procedure rondom de vergunningsaanvraag voor de windmolens, die ABO Wind bij de Kreis Kleve werd ingediend is besproken. Ook de Euregio Rijn-Waal en de gemeenten Berg en Dal zijn door de Kreis Kleve in de gelegenheid gesteld een standpuntbepaling af te geven. Het Dagelijks Bestuur van de Euregio Rijn-Waal heeft besloten, geen inhoudelijke standpuntbepaling in te dienen, maar er nogmaals op te wijzen, dat ook de Nederlandse buurgemeenten gedurende het gehele proces voldoende geïnformeerd moeten worden en in de gelegenheid moeten worden gesteld volwaardig aan de diverse procedures deel te nemen.

Er is afgesproken om in eerste instantie geen nieuw overleg te plannen. De gemeenten melden zich bij de Euregio Rijn-Waal, zodra zij vaststellen, dat een nieuw overleg gewenst is.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

c) Vooraankondiging Eindejaarsbijeenkomst 2016 / 45 jaar Euregio Rijn-Waal

Op maandag 12 december 2016 vindt de jaarlijkse Eindejaarsbijeenkomst van de Euregio Rijn-Waal plaats.

In dit jaar wordt wederom de Euregio-Erepenning uitgereikt en worden de winnaars van de jaarlijkse fotowedstrijd gehuldigd. Thema is dit jaar "Uw gemeente op z'n mooist".

De bijeenkomst vindt dit jaar van 15.00 tot ca. 16.00 uur in het Euregio-Forum, Emmericher Straße 24 in 47533 Kleve plaats.

Aansluitend is er in het kader van het 45-jarige bestaan van de Euregio Rijn-Waal op het parkeerterrein een euregionale kerstmarkt, zodat wij het jubileum ook met de inwoners van ons gebied kunnen vieren. Het terrein van de Euregio Rijn-Waal zal in kerstsferen versierd worden. De vele stands met (eu-)regionale producten (grotendeels in het kader van INTERREG-projecten ontstaan) bieden originele ideeën voor een kerstcadeautje. Natuurlijk is ook aan een hapje en drankje gedacht en wordt er voor een muzikale omlijsting gezorgd.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

d) Vergaderschema 2017

Bijgevoegd is het vergaderschema 2017 van de Euregio Rijn-Waal. De vergaderingen van de Commissie voor Economische Aangelegenheden staan gepland voor:

- Woensdag 10 mei, 14.00 uur
- Woensdag 8 november 14.00 uur

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Concept Vergaderschema Euregio Rijn-Waal 2017

<u>Dagelijks Bestuur:</u>	Vrijdag	3 februari	9.00 uur
	Vrijdag	3 maart	9.00 uur
	Vrijdag	7 april	9.00 uur
	Vrijdag	12 mei	9.30 uur*
	Vrijdag	7 september	9.00 uur
	Vrijdag	6 oktober	9.00 uur
	Vrijdag	10 november	9.00 uur
<u>Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding:</u>	Maandag	13 februari	14.00 uur
	Maandag	8 mei	14.00 uur
	Maandag	6 november	14.00 uur
<u>Commissie voor Economische Aangelegenheden:</u>	Woensdag	10 mei	14.00 uur
	Woensdag	8 november	14.00 uur
<u>Commissie voor Financiën en Projecten:</u>	Donderdag	11 mei	14.00 uur
	Donderdag	9 november	14.00 uur
<u>Financiële Controlecommissie:</u>	Vrijdag	12 mei	08.30 uur*
<u>Netwerkbijeenkomst Euregioraad:</u>	Donderdag	23 maart	14.00 uur
<u>Euregioraad:</u>	Donderdag	1 juni	14.00 uur
	Donderdag	30 november	14.00 uur
<u>Contactpersonendag:</u>	Donderdag	22 juni	09.00 uur
<u>Comité van Toezicht Interreg VA:</u>	Vrijdag	31 maart	10.30 uur
	Vrijdag	23 juni	10.30 uur
	Vrijdag	24 november	10.30 uur
<u>Interreg-Stuurgroep V A:</u>		06.03 – 17. 03. 12.06. – 22.06. 27.11. – 08.12. <u>De preciese data worden nog bekend gemaakt!</u>	
<u>Eindejaarsbijeenkomst:</u>	Maandag	18 december	15.00 uur